

ความเปรียบ¹ในสำนวนที่สื่อความหมายเรื่องการพูด

ผู้วิจัยรวบรวมสำนวนจีนและสำนวนไทยที่สื่อความหมายเรื่องการพูด โดยสำนวนจีนมีทั้งสิ้น 710 สำนวน แบ่งเป็นสำนวนที่ใช้กลวิธีเปรียบเทียบ 375 สำนวน และสำนวนที่ไม่ใช้กลวิธีเปรียบเทียบ 335 สำนวน สำนวนไทยที่รวบรวมได้มี 430 สำนวน แบ่งเป็นสำนวนที่ใช้กลวิธีเปรียบเทียบ 366 สำนวน และสำนวนที่ไม่ใช้กลวิธีเปรียบเทียบ 42 สำนวน

ในบทนี้จะกล่าวถึงสำนวนที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งใช้กลวิธีเปรียบเทียบเท่านั้น โดยวิเคราะห์รูปแบบการสื่อความหมายเรื่องการพูดโดยผ่านความเปรียบ รวมทั้งแบ่งประเภทความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูด

3.1 การสื่อความหมายเรื่องการพูดโดยผ่านความเปรียบ

จากสำนวนที่ศึกษาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยแบ่งรูปแบบการสื่อความหมายเรื่องการพูดโดยผ่านความเปรียบเป็น 4 ประเภทซึ่งปรากฏในทั้งสองภาษา ส่วนอีกประเภทหนึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย ดังนี้

3.1.1 ความเปรียบสื่อความหมายเรื่องการพูด โดยโยงความเปรียบที่เกี่ยวข้องกับเสียงในแง่เป็นจุดกำเนิดเสียง การกระทำให้เกิดเสียง หรือการรับรู้เสียงกับการพูด ความเปรียบเหล่านี้ได้แก่ 1) อวัยวะในช่องปาก คอ และน้ำลาย 2) หู เสียงและการกระทำให้เกิดเสียง 3) เครื่องดนตรี ส่วนประกอบของเครื่องดนตรีและการเล่นดนตรี 4) สัตว์ ตัวอย่างเช่น

สำนวนจีน

口不擇言

kǒu bù zé yán

ปาก-ไม่-เลือก-คำพูด

“ปากไม่เลือกคำพูด”

หมายถึง พูดพล่อย พูดโดยไม่คิด

對牛彈琴

duì niú tán qín

ต่อหน้า-วัว-ดีด-ขิม

“ดีดขิมต่อหน้าวัว”

หมายถึง การพูดโดยไม่คำนึงถึงระดับความรู้ของผู้ฟัง

¹ หมายถึง สิ่งที่น่ามาเปรียบเทียบว่าเหมือนกันโดยอิงคุณลักษณะบางประการของสิ่งนั้น ๆ เพื่อสื่อความหมายให้ชัดเจน ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

噤若寒蟬

jìn ruò hán chán

ปิดปากเงียบ-ราวกับ-หน้าหนาว- จ๊กจั่น

“ปิดปากเงียบราวกับจ๊กจั่นในหน้าหนาว”

หมายถึง การไม่กล้าส่งเสียงพูด

สำนวนไทย

คอเป็นเอ็น

หมายถึง ขื่นเสียงได้เพียงอย่างไม่ยอมลดละ

เสียงแหบเหมือนเปิด

หมายถึง เสียงพูดแหบแห้ง

สืขอให้ควายฟัง

หมายถึง แนะนำคนโง่ไม่มีประโยชน์

3.1.2 ความเปรียบสื่อความหมายเรื่องการพูด โดยเทียบกับลักษณะอาการและลักษณะ ได้แก่

- 1) ธรรมชาติ 2) การกระทำ 3) การสื่อสารด้วยวาจา 4) สัตว์ 5) ฟीชและส่วนประกอบของฟีช
6) บุคคล 7) สิ่งของ ตัวอย่างเช่น

สำนวนจีน

口若懸河

kǒu ruò xuán hé

ปาก-ราวกับ-แขวน-แม่น้ำ

“ปากราวกับแม่น้ำที่ไหลไปไกลโพ้น”

หมายถึง ทักษะการพูดที่คล่องแคล่ว

鸚鵡學舌

yīngwǔ xué shé

นกแก้ว-เลียน-ลิ้น

“นกแก้วเลียนคำพูด”

หมายถึง การพูดตามอย่างคนอื่น โดยไม่มีความคิดของตนเอง

守口如瓶

shǒu kǒu rú píng

เฝ้า-ปาก-ราวกับ-ขวด

“ปากปิดสนิทราวกับขวด”

หมายถึง รักษาความลับได้เป็นอย่างดี

สำนวนไทย

ไปอย่างน้ำขุ่น ๆ

หมายถึง พูดเข้าตัวหลบเลี่ยงไปอย่างข้าง ๆ คู ๆ

พูดอย่างนกแก้วนกขุนทอง

หมายถึง การพูดตามอย่างคนอื่น โดยไม่มีความคิดของตนเอง
ถิ่นพราหมณ์

หมายถึง พูดจาง่าเชื่อถือ คารมคมคาย

3.1.3 ความเปรียบสื่อความหมายเรื่องการพูด โดยมีที่มาจากตำนานหรือประวัติศาสตร์ ได้แก่

1) สัตว์ 2) พืช 3) บุคคล ตัวอย่างเช่น

สำนวนจีน

含沙射影

hán shā shè yǐng

อม-ทราย-ยิง-เงา

“อมทรายพ่นใส่เงา”

หมายถึง การพูดใส่ร้ายผู้อื่น เล่ากันว่า มีสัตว์ประหลาดชนิดหนึ่งเรียกว่า 蜮 yù ลักษณะคล้ายตะพาบ อาศัยอยู่ในน้ำ เมื่อเห็นเงาคน มันจะพ่นทรายใส่คนๆ นั้น คนที่โดนพ่นก็จะเจ็บป่วย (Xībēi Shīfān Dàxué Zhōngwénxì, 2001:167)

期期艾艾

qī qī ài ài

เสียงที่โจวซางเอ่ยด้วยอาการติดอ่าง-เสียงที่เจิ้งอ้ายเอ่ยด้วยอาการติดอ่าง

“พูดติดอ่างอย่างโจวซางกับเจิ้งอ้าย”

หมายถึง การพูดติดอ่าง

說曹操, 曹操到

shuō Cǎo Cāo, Cǎo Cāo dào

พูด-โจโจ้, โจโจ้-มาถึง

“พูดถึงโจโจ้ โจโจ้ก็มา”

หมายถึง การปรากฏตัวขณะที่พูดถึง เนื่องจากโจโจ้เป็นบุคคลสำคัญ ผู้คนจึงมักกล่าวถึง

สำนวนไทย

ดอกพิกลุ่ร่วง

หมายถึง อากาณ์งั้ไม่พูด สำนวนนี้มีที่มาจากนิยายพื้นบ้านเรื่องพิกลุ่ทอง เล่าว่านาง

¹โจวซาง (周昌) เป็นขุนนางในราชวงศ์ฮั่นตะวันตก (206ปีก่อนคริสตกาล-ค.ศ.25) มีลักษณะเด่น คือ ชอบพูดติดอ่าง มักพูดคำว่า 期期 qī qī หลังคำว่า 臣 chén “เกล้ากระหม่อม”

²เจิ้งอ้าย (鄭艾 ค.ศ.197-264) เป็นขุนพลของเว่ยก๊ก (魏國) ในสมัยสามก๊ก (ค.ศ.220-280) เป็นคนชอบพูดติดอ่าง มักพูดชื่อตนซ้ำสองครั้ง

³โจโจ้ (曹操 ค.ศ.155-220) เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระเจ้าเหี้ยนเต้ (漢獻帝 ค.ศ.190-220) ได้ปราบกบฏก๊กต่าง ๆ ผนวกจีนตอนเหนือได้ทั้งหมดและตั้งเป็นเว่ยก๊ก (魏國)

พิกุลทองตอนพุดจะมีดอกพิกุลร่วงออกจากปากทุกครั้ง นางจึงเป็นคนพุดน้อยและเลือกพุดในเรื่องที่สำคัญเท่านั้น

ปากพระร่วง

หมายถึง คำพุดศักดิ์สิทธิ์ เหตุการณ์เป็นไปอย่างที่ปากพุด สำนักนี้มีที่มาจากพระร่วงกษัตริย์สมัยสุโขทัยผู้มีวาจาสิทธิ์ เล่ากันว่าเมื่อครั้งพระร่วงเดินทางถึงตำบลบ้านกล้วย เคยขอน้ำชาวบ้านดื่ม แต่ถูกชาวบ้านปฏิเสธ พระร่วงโกรธจึงกล่าวว่า “เมื่อไม่มีน้ำกินก็จึงไม่มีกินต่อไป” ตั้งแต่นั้นมาหมู่บ้านแถบนี้จึงกลายเป็นพื้นที่แห้งแล้ง นอกจากนี้ยังมีเรื่องเสาหลักเมืองตั้งตรงได้ตามวาจาพระร่วง หรือเรื่องพระร่วงเอ่ยวาจาให้ปลาที่ถูกกินเหลือแต่ก้างกลับฟื้นมีชีวิตขึ้นอีกครั้ง (สุกัญญา สุจฉายา, 2542 : 202-216)

3.1.4 ความเปรียบสื่อความหมายเรื่องการพุด โดยแฝงความหมายอีกประการหนึ่งไว้ ได้แก่

1) ตัวเลข 2) สภาพการณ์ 3) ลักษณะอาการ ตัวอย่างเช่น

สำนวนจีน

一 五 一 十

yī wǔ yī shí

หนึ่ง-ห้า-หนึ่ง-สิบ

“ทีละห้าทีละสิบ”

หมายถึง การเล่าเรื่องอย่างชัดเจน ไม่ตกหล่น

ตัวเลข 5 กับ 10 สื่อถึงการนับจำนวน โดยแฝงความหมายเรื่องการพุดชี้แจง

天 花 亂 墜

tiān huā luàn zhuì

สวรรค์-ดอกไม้-เกลื่อน-ร่วง

“ดอกไม้สวรรค์ร่วงเกลื่อน”

หมายถึง การพุดด้วยคำพุดเลิศหรูน่าฟัง แต่ไม่อิงความเป็นจริง

สำนวนข้างต้นสื่อถึงภาพที่งดงาม โดยแฝงความหมายเรื่องการพุดรื่นหู

สำนวนไทย

มะกอกสามตะกร้าปาไม่ถูก

หมายถึง พุดจาตลบตะแลงพลิกเพลงไปมาจนจับคำพุดไม่ทัน

สื่อถึงการหลบหลีกคดองแคล้ว โดยแฝงความหมายเรื่องการพุดกذبกลอก

การสื่อความหมายเรื่องการพุดโดยผ่านความเปรียบ 4 ประเภทข้างต้นปรากฏทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย ส่วนอีกประเภทหนึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย คือ ความเปรียบสื่อความหมายเรื่องการพุดโดยเทียบกับชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับการพุด ได้แก่ 1) สัตว์ 2) พืช ตัวอย่างเช่น

สำนวนไทย

นกกะปูด

หมายถึง คนที่ชอบเปิดเผยความลับคนอื่น

ลูกยอ
หมายถึง คำเยินยอ
ปลุกคั่นมะพูด
หมายถึง พูดไม่หยุดปาก

3.2 การแบ่งประเภทความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูด

ผู้วิจัยแบ่งประเภทความเปรียบเป็นเสียง ธรรมชาติ การกระทำ สัตว์ อวัยวะของสัตว์ พืช ส่วนประกอบของพืช คน อวัยวะของคน สิ่งของ ลักษณะ แนวเส้น คำบอกตำแหน่ง สถานที่ และตัวเลข ทั้งนี้สิ่งของได้แยกย่อยเป็นจำพวกเครื่องดนตรีต่างหาก เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับเสียงโดยตรง ผู้วิจัยใช้การปรากฏในภาษาเป็นเกณฑ์แยกความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูดเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏร่วมกันทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย 2) ความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน 3) ความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์ความเปรียบในสำนวนจีนและสำนวนไทยเป็นเรื่องหลัก แล้วจึงศึกษาความหมายของสำนวนซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภทตามลักษณะความสัมพันธ์ ดังนี้

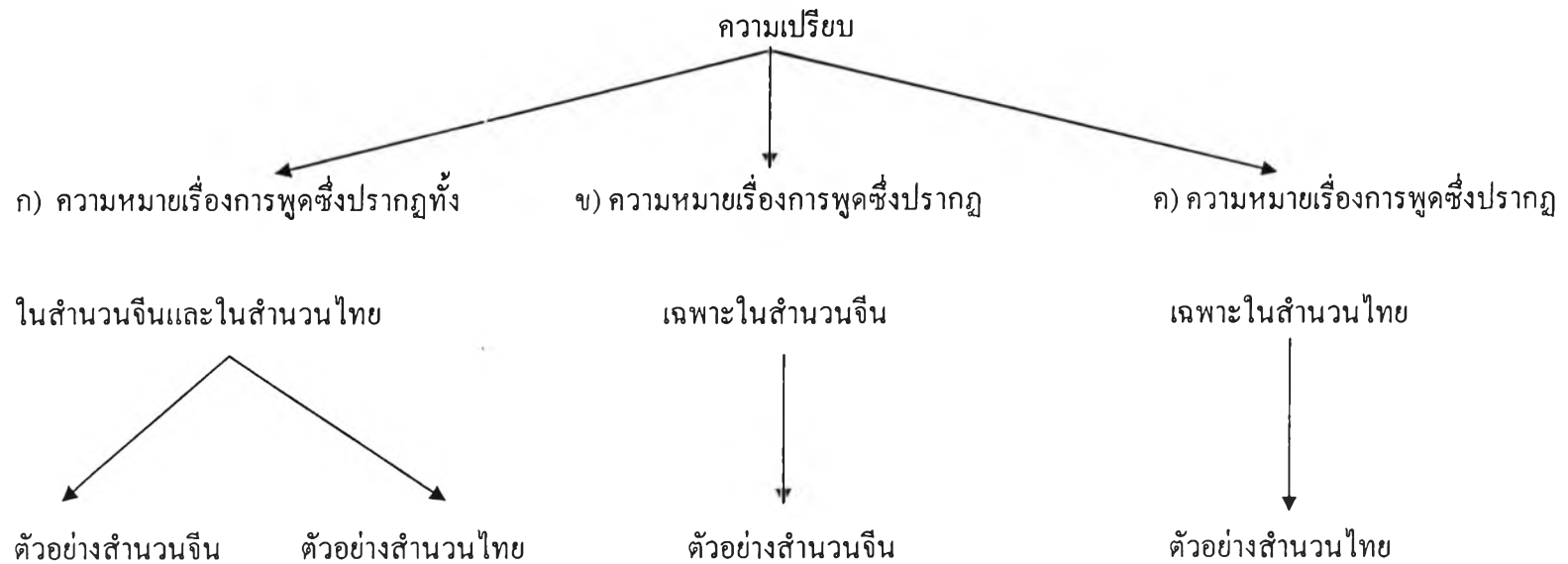
- 1) การพูดสื่อเนื้อความ ได้แก่ การพูดถึงประเด็น (หมายรวมถึงการพูดยื่นเยื่อ การพูดกววน การพูดแจกแจง และการพูดโดยคร่าว) การพูดพร่ำ การซักถาม การโต้เถียง การรำลือ การพูดวิจารณ์ (หมายรวมถึงการยกย่อง การนินทา การพูดให้ร้าย การพูดยุแหย่ และการพูดเยาะเย้ย) การพูดตามอย่าง การพูดเผยความในใจ การพูดเท็จ (หมายรวมถึงการพูดโดยไม่มีหลักฐาน และการพูดไม่ตรงกับการปฏิบัติ) การพูดอวด การให้สัญญา การพูดขี้เระ และการพูดขู่
- 2) การพูดที่สื่อลีลา ทักษะและอาการพูด ได้แก่ การมีวาทศิลป์ การพูดประจบ การพูดหยาบคาย การพูดห้วน การพูดจัดจ้าน การพูดคล่อง การพูดติดขัด การนิ่งเงียบ การระวังคำพูด การพูดโดยไม่ระวัง และการพูดสอด
- 3) การพูดที่สัมพันธ์กับเสียง ได้แก่ การพูดเสียงดังเบา การพูดไม่ชัด และการพูดสำเนียงท้องถิ่น

3.2.1 ความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏร่วมกันทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย

ผู้วิจัยจำแนกความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏร่วมกันทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทยเป็น 3 ประเภท โดยพิจารณาว่าสื่อความหมายทำนองเดียวกันหรือไม่ในทั้งสองภาษา ได้แก่

- 1) ความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูดทำนองเดียวกันซึ่งปรากฏทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย
- 2) ความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูดเฉพาะอย่างซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน
- 3) ความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูดเฉพาะอย่างซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย ดังแสดงไว้ในแผนภูมิ

แผนภูมิ 1
ความเปรียบเทียบที่สื่อถึงการพูดซึ่งปรากฏทั้งในสำนวนจีนและในสำนวนไทย
(3.2.1)

ตาราง 1 ตารางแสดงความเปรียบเทียบที่สื่อถึงการพูดที่ปรากฏในสำนวนจีนและในสำนวนไทย

ความเปรียบเทียบ ที่สื่อถึง การพูด	ปรากฏทั้งในสำนวนจีนและในสำนวนไทย (3.2.1)					ปรากฏ เฉพาะใน สำนวน จีน (3.2.2)	ปรากฏ เฉพาะใน สำนวน ไทย (3.2.3)	รวม
	ทั้งร่วมและต่างความหมาย เรื่องการพูด (กขค)	ร่วมความหมาย เรื่องการพูด (ก)	ต่างความหมาย เรื่องการพูด (ขค)	ร่วมความหมายแต่บาง ความหมายปรากฏ เฉพาะในสำนวนจีน (กข)	ร่วมความหมายแต่บาง ความหมายปรากฏ เฉพาะในสำนวนไทย (กค)			
จำนวน สำนวน ที่พบ	5	9	20	5	4	33	69	145

3.2.1.1 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกอวัยวะในช่องปาก คอและน้ำลาย

ผู้วิจัยพบสำนวนจีนจำนวน 170 สำนวนที่ใช้คำจำพวกอวัยวะในช่องปาก คอและน้ำลายเป็นความเปรียบ แบ่งเป็นสำนวนที่ใช้ 口 kǒu 嘴 zuǐ “ปาก” และ 唇 chún “ริมฝีปาก” เป็นความเปรียบ 101 สำนวน สำนวนที่ใช้ 舌 shé “ลิ้น” เป็นความเปรียบ 44 สำนวน สำนวนที่ใช้ 牙 yá 齒 chǐ “ฟัน” เป็นความเปรียบ 16 สำนวน สำนวนที่ใช้ 喉 hóu 喉嚨 hóulóng “คอ” เป็นความเปรียบ 4 สำนวน และสำนวนที่ใช้ 唾 tuò “น้ำลาย” เป็นความเปรียบ 2 สำนวน ทั้งนี้ ผู้วิจัยยกตัวอย่างเพียงส่วนหนึ่ง ส่วนตัวอย่างนอกจากนั้นได้รวบรวมไว้ในภาคผนวก นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบสำนวนไทยจำนวน 92 สำนวนที่ใช้คำจำพวกอวัยวะในช่องปาก คอและน้ำลายเป็นความเปรียบ แบ่งเป็นสำนวนที่ใช้ปากและริมฝีปากเป็นความเปรียบ 78 สำนวน สำนวนที่ใช้ลิ้นเป็นความเปรียบ 18 สำนวน สำนวนที่ใช้ฟันเป็นความเปรียบ 2 สำนวน สำนวนที่ใช้คอเป็นความเปรียบ 7 สำนวน และสำนวนที่ใช้น้ำลายเป็นความเปรียบ 4 สำนวน

“ปาก ริมฝีปาก”

ก) ความเปรียบ “ปาก ริมฝีปาก” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดพร่ำ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

唇焦 口燥
chún jiāo kǒu zào

ริมฝีปาก-ไหม้-ปาก-แห้ง

“ริมฝีปากไหม้ปากแห้ง”

หมายถึง การเสียดแรงพูดโดยไม่เกิดประโยชน์

สำนวนไทย

ปากเป็นชกยนต์

หมายถึง ว่ากล่าวสั่งสอนไม่รู้จักหยุด

ปากเปียกปากแฉะ

หมายถึง ว่ากล่าวตักเตือนซ้ำแล้วซ้ำเล่าก็ยังไม่ได้ผลตามที่มุ่งหมาย

การโต้เถียง ตัวอย่าง

สำนวนจีน

唇槍 舌劍
chún qiāng shé jiàn

ริมฝีปาก-หอก-ลิ้น-ดาบ

“ริมฝีปากหอกลิ้นดาบ”

หมายถึง การโต้เถียงด้วยคารมคมคาย

สำนวนไทย

ต่อปากต่อคำ

หมายถึง เฝ้าเถียงกันไม่รู้จักจบ

มีปากเสียง

หมายถึง ทะเลาะกัน

การรำลือ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

□ □ 相 傳

kǒu kǒu xiāng chuán

ปาก-ปาก-ต่อกัน-ลือ

“ลือกันปากต่อปาก”

หมายถึง การพูดบอกต่อจากคนหนึ่งสู่อีกคน

สำนวนไทย

ปากคนยาวกว่าปากกา

หมายถึง ปากคนพูดเล่าลืออะไรต่าง ๆ ไปได้ไกล

ออกจากปากเข้าหูคน

หมายถึง พูดอะไรออกไปย่อมไม่พ้นคนรู้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

□ 碑 載 道

kǒu bēi zài dào

ปาก-ศิลาจารึก-เต็ม-ทางเดิน

“ปากเป็นศิลาจารึกอยู่เต็มทางเดิน”

หมายถึง ผู้คนจำนวนมากต่างพากันพูดยกย่องไม่ว่าที่ไหน

สำนวนไทย

พูดด้วยปาก ถากด้วยตา

หมายถึง แสดงอาการเหยียดหยามทั้งด้วยวาจาและสายตา

การพูดเท็จ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

□ 不 應 心

kǒu bú yīng xīn

ปาก-ไม่-คล้องตาม-ใจ

“ปากไม่ตรงกับใจ”

หมายถึง การพูดในสิ่งที่ไม่ตรงกับความคิดที่อยู่ในใจ

□ 是 心 非

kǒu shì xīn fēi

ปาก-ใช่-ใจ-ไม่

“ปากว่าใช่ใจว่าไม่”

หมายถึง การพูดเห็นดีด้วยแต่ในใจไม่คิดเช่นนั้น

สำนวนไทย

ปากปราศรัยใจเชือดคอ

หมายถึง พูดดีแต่ใจคิดร้าย

การให้สัญญา ตัวอย่าง

สำนวนจีน

金口玉言

jīn kǒu yù yán

ทอง-ปาก-หยก-คำพูด

“ปากทองคำพูดหยก”

หมายถึง เมื่อพูดแล้วไม่สามารถเปลี่ยนคำพูดนั้นได้

สำนวนไทย

ตกลปากรับคำ

หมายถึง ตอบตกลงว่าจะทำตามที่สัญญาไว้

การพูดจัดจ้าน ตัวอย่าง

สำนวนจีน

貧嘴賤舌

pín zuǐ jiàn shé

ยากจน-ปาก-ด้อยต่ำ-ลิ้น

“ปากคนจนลิ้นคนด้อยต่ำ”

หมายถึง การใช้คำพูดจัดจ้าน นำรำคาญ

สำนวนไทย

ปากตะไกร

หมายถึง ปากจัด ชอบพูดจาเหน็บแนม

ปากเปราะเราะราย

หมายถึง ชอบพูดจาชวนหาเรื่องไม่เลือกหน้า

การนั่งเงียบ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

張口結舌

zhāng kǒu jié shé

อ้า-ปาก-ผูก-ลิ้น

“อ้าปากค้างลิ้นขมวดเป็นปม”

หมายถึง การพูดไม่ออกเนื่องจากเหตุผลของตนสู้ไม่ได้หรือความกลัว

สำนวนไทย

น้ำท่วมปาก

หมายถึง พูดไม่ออกเพราะเกรงจะมีภัยแก่ตนหรือผู้อื่น
พรั้งคปากไม่ออก

หมายถึง ไม่ค่อยพูด

การพูดโดยไม่ระวัง ตัวอย่าง

สำนวนจีน

衝口而出

chōng kǒu ěr chū

พุ่ง-ปาก-คำเชื่อมบ่งวิธีการ-ออก

“พุ่งออกจากปาก”

หมายถึง การพูดโดยไม่ได้คิดก่อน

สำนวนไทย

พลั้งปากเสียศีล พลั้งตีนตกต้นไม้

หมายถึง พูดหรือทำอะไรไม่ระวังย่อมเกิดความเสียหาย

ข) ความเปรียบ“ปาก ริมฝีปาก”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดเผยความในใจ ตัวอย่าง

心直口快

xīn zhí kǒu kuài

ใจ-ตรงไปตรงมา-ปาก-ตรงไปตรงมา

“ใจกับปากตรงไปตรงมา”

หมายถึง มีอะไรก็พูดไปตามนั้นด้วยนิสัยตรงไปตรงมา

การพูดอวด ตัวอย่าง

口出大言

kǒu chū dà yán

ปาก-ออก-โต-คำพูด

“ปากคุยโตโอ้อวด”

หมายถึง การพูดจาไฮโซโอหัง

การมีวาทศิลป์ ตัวอย่าง

出口成章

chū kǒu chéng zhāng

ออก-ปาก-กลายเป็น-มาตรฐาน

“ออกจากปากเป็นมาตรฐาน”

หมายถึง คำกล่าวขย่งลักษณะการพูดที่สั้น กระชับความ มีวาทศิลป์

การพูดประจบ ตัวอย่าง

膏唇拭舌
gāo chún shì shé
ทาสีผึ้ง-ริมฝีปาก-เช็ด-ลิ้น
“ทาสีผึ้งปากเช็ดลิ้น”

หมายถึง การใช้คำพูดหวานหูเพื่อโน้มน้าวผู้ฟัง

การพูดคล่อง ตัวอย่าง
口若懸河
kǒu ruò xuán hé
ปาก-ราวกับ-แขวน-แม่น้ำ
“ปากราวกับแม่น้ำไหลจากที่สูง”

หมายถึง ทักษะการพูดที่คล่องแคล่ว

การพูดติดขัด ตัวอย่าง
笨嘴鈍舌
bèn zuǐ dùn shé
โง่-ปาก-ทื่อ-ลิ้น
“ปากโง่ลิ้นทื่อ”

หมายถึง การไม่ชำนาญการพูด

ค) ความเปรียบ“ปาก ริมฝีปาก”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดหยาบคาย ตัวอย่าง
ปากปลาร้า

หมายถึง ชอบพูดนินทาด้วยถ้อยคำหยาบคาย

“ลิ้น”

ก) ความเปรียบ “ลิ้น” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การโต้เถียง ตัวอย่าง
สำนวนจีน
唇槍舌劍
chún qiāng shé jiàn
ริมฝีปาก-หอก-ลิ้น-ดาบ
“ริมฝีปากหอกลิ้นดาบ”

หมายถึง การโต้เถียงด้วยคารมคมคาย

สำนวนไทย
ลิ้นกระด้างคางแข็ง

หมายถึง พูดจากร้าวร้าว โต้เถียงไม่ลดละ

การพูดเหิง ตัวอย่าง

สำนวนจีน

油 嘴 滑 舌
yóu zuǐ huá shé
เป็นมัน-ปาก-ลื่น-ลื่น
“ปากเป็นมันลื่นลื่น”

หมายถึง การพูดเลื่อนลอย ไม่สามารถเชื่อถือได้

สำนวนไทย

ลื่นตัวคถึงหู

หมายถึง พูดจาตลบตะแลงเชื่อไม่ได้

ลื่นไม่มีกระดูก

หมายถึง พูดสลับปลับ กลับกลอก เอาแน่ไม่ได้

การมีวาทศิลป์ ตัวอย่างสำนวนจีน

三 寸 不 爛 之 舌
sān cùn bú làn zhī shé
สาม-นิ้ว(หน่วยวัดความยาว)-ไม่-เปื่อย-ที่-ลื่น
“ลื่นสามนิ้วไม่เปื่อย”

หมายถึง มีชั้นเชิงหรือเล่ห์เหลี่ยมในการพูดชักจูงผู้อื่น

สำนวนไทย

ลื่นพูด

หมายถึง มีชั้นเชิงหรือเล่ห์เหลี่ยมในการพูดชักจูงผู้อื่น

การพูดประจบ ตัวอย่างสำนวนจีน

糖 舌 蜜 口
táng shé mì kǒu
น้ำตาล-ลื่น-น้ำผึ้ง-ปาก
“ลื่นน้ำตาลปากน้ำผึ้ง”

หมายถึง การพูดหวานหู แต่มีเจตนาหลอกลวง

สำนวนไทย

ลื่นยาวถึงตาตุ่ม

หมายถึง ประจบสอพลอ

ข) ความเปรียบ “ลื่น” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดพรั้า ตัวอย่าง

費舌勞唇

fèi shé láo chún

เปลือง-ลิ้น-เหนื่อย-ริมฝีปาก

“เปลืองลิ้นเหนื่อยริมฝีปาก”

หมายถึง เสียเวลาพูดโดยไม่เกิดประโยชน์

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

多嘴饒舌

duō zuǐ ráo shé

มาก-ปาก-เหลือเฟือ-ลิ้น

“ปากมากลิ้นเหลือเฟือ”

หมายถึง การพูดในสิ่งที่ไม่ควรพูด

การพูดจัดจ้าน ตัวอย่าง

尖嘴薄舌

jiān zuǐ bó shé

แหลม-ปาก-ใจคับแคบ-ลิ้น

“ปากแหลมพูดด้วยใจคับแคบ”

หมายถึง การใช้คำพูดคมคายเหน็บแนมผู้อื่น

การนิ่งเงียบ ตัวอย่าง

箝口結舌

qián kǒu jié shé

หนีบ-ปาก-ผูก-ลิ้น

“หนีบปากลิ้นขมวดเป็นปม”

หมายถึง การไม่กล้าพูดหรือไม่ยอมพูด

การระวังคำพูด ตัวอย่าง

驕不及舌

jiāo bù jí shé

รถเทียมม้า 4 ตัว-ไม่-ทัน-ลิ้น

“รถเทียมม้า 4 ตัวไล่ตามไม่ทันคำพูด”

หมายถึง คำพูดที่พูดออกไปไม่สามารถเปลี่ยนคืนได้

การพูดไม่ชัด ตัวอย่าง

齒落舌鈍

chǐ luò shé dùn

ฟัน-ร่วง-ลิ้น-ทื่อ

“ฟันร่วงลิ้นทื่อ”

หมายถึง การพูดไม่ชัดเนื่องจากความชรา

ค) ไม่พบความเปรียบ “ถิ่น” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

“ฟัน”

ก) ความเปรียบ “ฟัน” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดเท็จ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

空口白牙

kōng kǒu bái yá

โล่ง-ปาก-ว่างเปล่า-ฟัน

“ปากโล่งฟันว่างเปล่า”

หมายถึง ได้แต่พูด ไม่ปฏิบัติ

สำนวนไทย

กัดฟันพูด

หมายถึง ฟันพูดไปทั้งที่ตนไม่ได้คิดเช่นนั้น

ข) ความเปรียบ “ฟัน” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

齒牙餘論

chǐ yá yú lùn

ฟัน-ฟัน-เหลือ-วิจารณ์

“คำพูดเสริมท้าย”

หมายถึง คำกล่าววยกย่องที่ผู้พูดถือโอกาสพูด

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

拾人牙慧

shí rén yá huì

เก็บ-คนอื่น-ฟัน-ความฉลาด

“ลอกเอาคำพูดคนอื่นมาพูด”

หมายถึง การพูดตามอย่างคนอื่น ไม่มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง

การพูดคล้อง ตัวอย่าง

伶牙俐齒

líng yá lì chǐ

เฉียบคม-ฟัน-เฉียบคม-ฟัน

“ฟันเฉียบคม”

หมายถึง พูดจาฉะฉาน

ค) ไม่พบความเปรียบ “ฟัน” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

“คอ”

ก) ไม่พบความเปรียบ “คอ” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“คอ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดเผยความในใจ ตัวอย่าง

骨 鯁 在 喉
gǔ gǎng zài hóu

กระดูก-ก้าง-อยู่-คอ

“ก้างติดคอ”

หมายถึง มีคำพูดอันอยู่ในใจ ถ้าไม่พูดออกมาก็ไม่สบายใจ

การพูดโดยไม่ระวัง ตัวอย่าง

轉 喉 觸 諱
zhuǎn hóu chù huì

หัน-คอ-โดน-สิ่งต้องห้าม

“เอี้ยวคอโดนสิ่งต้องห้าม”

หมายถึง พอเอ่ยปากก็จู่ถูกเรื่องแสดงใจ

ค) ความเปรียบ“คอ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การโต้เถียง ตัวอย่าง

คอเป็นเอ็น

หมายถึง ขึ้นเสียงโต้เถียงอย่างไม่ยอมลดละ

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

ตีคอ

หมายถึง พูดหรือแสดงท่าทีเหมือนว่าเป็นพวกเดียวกัน

การนั่งเงียบ ตัวอย่าง

ตันคอหอย

หมายถึง พูดไม่ออกด้วยความดีใจหรือเสียใจ

“น้ำลาย”

ก) ไม่พบความเปรียบ“น้ำลาย” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“น้ำลาย” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การมีวาทศิลป์ ตัวอย่าง

效 唾 成 珠
kài tuò chéng zhū

ไอ-น้ำลาย-กลายเป็น-มุก

“จากน้ำลายเป็นมุก”

หมายถึง ถ้อยแถลงที่ล้ำค่า

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

拾人唾沫

shí rén tuò mò

เก็บ-คนอื่น-น้ำลาย-ฟอง

“เก็บน้ำลายคนอื่น”

หมายถึง การพูดตามอย่างคนอื่น โดยไม่มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง

ค) ความเปรียบ“น้ำลาย” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดพร่ำ ตัวอย่าง

บ้วนน้ำลาย

หมายถึง พูดพร่ำเพื่อเชื่อไม่รู้จักหยุด

การพูดเท็จ ตัวอย่าง

บ้วนน้ำลายแล้วกลืนกิน

หมายถึง พูดแล้วกลับคำพูด ไม่ทำตามที่พูด

การพูดประจบ ตัวอย่าง

น้ำลายเชลลือก

หมายถึง ประจบประแจง สอพลอ

3.2.1.2 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกหู เสียงและการส่งเสียง ได้แก่ หู เสียง เท้าและใบ

“หู”

ก) ความเปรียบ“หู” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การระวังคำพูด ตัวอย่าง

สำนวนจีน

隔牆有耳

gé qiáng yǒu ěr

กั้น-กำแพง-มี-หู

“กำแพงมีหู”

หมายถึง การพูดควรระมัดระวัง หากมิเช่นนั้นอาจทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ได้

สำนวนไทย

กำแพงมีหู ประตุมีช่อง

หมายถึง การที่จะพูดหรือทำอะไรให้ระมัดระวัง แม้จะเป็นความลับเพียงใดก็อาจมีคนล่วงรู้

ข) ความเปรียบ“หู”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

舌 敝 耳 聾
shé bì ěr lóng
ลิ้น-ขาดรุ่งริ่ง-หู-หนวก
“ลิ้นขาดรุ่งริ่งหูหนวก”

หมายถึง การพูดวิพากษ์วิจารณ์กันเป็นหมู่่มาก

การพูดหยาบคาย ตัวอย่าง
不 堪 入 耳
bù kān rù ěr
ไม่-ทนได้-เข้า-หู
“ไม่อาจเข้าหูได้”

หมายถึง การพูดหยาบคายจนผู้ฟังรู้สึกต่อต้านหรือทนฟังไม่ได้

การพูดเสียงดังเบา ตัวอย่าง
交 頭 接 耳
jiāo tóu jiē ěr
ไขว้-หัว-ชิด-หู
“ไขว้หัวชิดหู”

หมายถึง การพูดกระซิบ

ก) ไม่พบความเปรียบ“หู” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

“เสียง”

ก) ความเปรียบ“เสียง” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดเสียงดังเบา ตัวอย่าง
สำนวนจีน
人 聲 鼎 沸
rén shēng dǐng fèi
คน-เสียง-กระทะ3ขา-เดือด
“เสียงผู้คนอย่างกับน้ำเดือดในกระทะ3ขา”

หมายถึง เสียงผู้คนพูดกันอื้ออึง

สำนวนไทย
ดีเสียง

หมายถึง พูดหรือทำเสียงดังแข็งขันทำนั่นทำนี่

เสียงเจียว

หมายถึง พูดเสียงดังด้วยความโกรธ

ข) ความเปรียบ“เสียง”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดพรวด ตัวอย่าง

口 口 聲 聲
 kǒu kǒu shēng shēng
 ปาก-ปาก-เสียง-เสียง
 “ทั้งปากทั้งเสียง”

หมายถึง ยืนกรานคำพูดเดิม

การนิ่งเงียบ ตัวอย่าง
 一 聲 不 響
 yī shēng bù xiǎng
 หนึ่ง-เสียง-ไม่-ส่งเสียง
 “ไม่เปล่งสักเสียงหนึ่ง”

หมายถึง ไม่พูดออกมาให้ได้ยินแม้แต่น้อย

ค) ความเปรียบ“เสียง”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การโต้เถียง ตัวอย่าง
 เป็นปากเป็นเสียง

หมายถึง พูดหรือโต้เถียงแทน

“เห่า”

ก) ไม่พบความเปรียบ“เห่า” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“เห่า” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง
 狂 犬 吠 日
 kuáng quǎn fèi rì
 บ้า-สุนัข-เห่า-ตะวัน
 “สุนัขบ้าเห่าตะวัน”

หมายถึง คนชั่วพูดใส่ร้ายคนดี

ค) ความเปรียบ“เห่า” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดเท็จ ตัวอย่าง
 หมาเห่าใบตองแห้ง

หมายถึง คนที่เก่งแต่พูด

หมาเห่าไม่กัด

หมายถึง คนที่ดีแต่ส่งเสียงอะอะแอะแสดงว่าเก่ง แต่ไม่ยอมต่อสู้หรือตอบโต้

“ไป้”

ก) ความเปรียบ“ไป้” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การนิ่งเงียบ ตัวอย่าง
สำนวนจีน

啞口無言
yǎ kǒu wú yán
ใบ้-ปาก-ไม่มี- คำพูด
“ปากใบ้พูดไม่ได้”

หมายถึง การนิ่งเงียบเนื่องจากจนด้วยเหตุผล

สำนวนไทย

ใบ้กิน

หมายถึง พูดไม่ออก

ข) ไม่พบความเปรียบ“ใบ้” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน

ค) ไม่พบความเปรียบ“ใบ้” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

3.2.1.3 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกเครื่องดนตรี การเล่นดนตรี และการขับทำนองเพลง
ได้แก่ ฆ้อง คีลสี เป่าแตร/ปี่ / ขลุ่ย / ลิ้นของเครื่องดนตรีประเภทเป่า และร้อง
“ฆ้อง”

ก) ไม่พบความเปรียบ“ฆ้อง” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“ฆ้อง” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การโต้เถียง ตัวอย่าง

當面鑼，對面鼓
dāng miàn luó , duì miàn gǔ
ต่อหน้า-หน้า-ฆ้อง , หันเข้าหา-หน้า-กลอง

“ต่อหน้าฆ้อง ตรงหน้ากลอง”

หมายถึง การปรึกษาหรือโต้เถียงต่อหน้า

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

打順風鑼
dǎ shùn fēng luó
ตี-ตาม-ลม-ฆ้อง

“ตีฆ้องตามลม”

หมายถึง การพูด หรือทำตามสถานการณ์ ก่อให้เกิดประโยชน์

ค) ความเปรียบ“ฆ้อง” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การรำลือ ตัวอย่าง

ฆ้องปากแตก

หมายถึง ชอบนำความลับของผู้อื่นไปโพยพอ

ตีฆ้องร้องป่าว

หมายถึง นำข่าวไปป่าวร้องบอกให้รู้โดยทั่วกัน

การพูดอวด ตัวอย่าง
ปากเป็นช่องกระแต
หมายถึง พูดโวต่าง ๆ

“ดีดลี”

ก) ความเปรียบ“ดีดลี” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดขี้แฉะ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

對牛彈琴

duì niú tán qín

ต่อหน้า-วัว-ดีด-ขิม

“ดีดขิมต่อหน้าวัว”

หมายถึง การสั่งสอนโดยไม่คำนึงถึงระดับความรู้ของผู้ฟัง

สำนวนไทย

สี่ซอให้ควายฟัง

หมายถึง แฉะนำคนโง่ไม่มีประโยชน์

ข) ความเปรียบ“ดีดลี” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

老調重彈

lǎo diào chóng tán

เก่า-ทำนอง-ซ้ำ-ดีดขิม

“ดีดขิมทำนองเก่าซ้ำ ๆ”

หมายถึง ข้อวิจารณ์ที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ เพียงแต่ยกคำพูดเดิม ๆ มาพูด

ค) ไม่พบความเปรียบ“ดีดลี” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

“เป่าแตร / เป่า / ขลุ่ย / ลิ้นของเครื่องดนตรีประเภทเป่า”

ก) ความเปรียบ“เป่าแตร / เป่า / ขลุ่ย / ลิ้นของเครื่องดนตรีประเภทเป่า” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดอวด ตัวอย่าง

สำนวนจีน

大吹法螺

dà chuī fǎ luó

ดั่ง-เป่า-วิชาอคม-หอยสังข์

“เป่าหอยสังข์ดั่ง”

หมายถึง พูดโอ้อวด

自吹自擂
zì chuī zì lèi
ตัวเอง-เป่า-ตัวเอง-ตี (กลอง)

“เป่าเองตีเอง”

หมายถึง พูดย้อววด

สำนวนไทย

เป่าแตร

หมายถึง บอกกล่าวอย่างครึกโครม โฆษณายกย่องให้คนทั้งหลายเห็นว่าดีด้วยประการต่าง ๆ

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

สำนวนจีน

一吹一唱
yī chuī yī chàng
หนึ่ง-เป่า-หนึ่ง-ร้อง

“คนหนึ่งเป่าคนหนึ่งร้อง”

หมายถึง คนสองคนเข้ากันได้ดี พอคนหนึ่งพูด อีกคนก็ช่วยพูดสนับสนุน

สำนวนไทย

เป็นปีเป็นขลุ่ย

หมายถึง เข้ากันได้ดี

การพูดชี้แนะ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

對牛鼓簧
duì niú gǔ huāng
ต่อหน้า-วัว-บรรเลง-ลั่นของเครื่องดนตรีประเภทเป่า
“เป่าขลุ่ยต่อหน้าวัว”

หมายถึง การสั่งสอนโดยไม่คำนึงถึงระดับความรู้ของผู้ฟัง

สำนวนไทย

เป่าปี่ใส่หูควาย

หมายถึง แนะนำคนโง่ไม่มีประโยชน์

ข) ความเปรียบ“เป่าแตร / ปี่ / ขลุ่ย / ลั่นของเครื่องดนตรีประเภทเป่า”ที่สื่อความหมายเรื่อง การพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดประจบ ตัวอย่าง

巧舌如簧
qiǎo shé rú huāng
ไพเราะ-ลั่น-ราวกับ-ลั่นของเครื่องดนตรีประเภทเป่า
“พูดไพเราะราวกับลั่นของเครื่องดนตรีประเภทเป่า”

หมายถึง การพูดไพเราะหลอกล่อให้หลงเชื่อ

ค) ไม่พบความเปรียบ“เป่าแตร / เป่า / ขลุ่ย / ลิ้นของเครื่องดนตรีประเภทเป่า”ที่สื่อความหมาย เรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

“ร้อง”

ก) ไม่พบความเปรียบ“ร้อง” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“ร้อง” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

— 吹 — 唱

yī chuī yī chàng

หนึ่ง-เป่า-หนึ่ง-ร้อง

“คนหนึ่งเป่าคนหนึ่งร้อง”

หมายถึง คนสองคนพูดรับกันดี พอคนหนึ่งพูด อีกคนก็ช่วยพูดสนับสนุน

ค) ความเปรียบ“ร้อง” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดประจบ ตัวอย่าง

โอ้โลม

หมายถึง พูดเล้าโลม มีที่มาจากทำนองเพลงร้องของละครรำ ร้องเวลาตัวพระเกี่ยวตัวนาง

3.2.1.4 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกธรรมชาติ ได้แก่ น้ำ ลม ไฟและควัน

“น้ำ”

สื่อถึงการพูดให้ร้าย โดยเทียบกับระลอกคลื่นที่โหมตัวสูงขึ้น

สื่อถึงการพูดคล่อง โดยเทียบกับการไหลเชี่ยวของสายน้ำ

สื่อถึงการพูดอวด โดยเทียบกับความกว้างใหญ่ของท้องทะเล

สื่อถึงการพูดพรั่ โดยเทียบกับสายน้ำที่ไหลเป็นทางยาว

สื่อถึงการพูดเผยความ โดยเทียบกับการรั่วไหล

สื่อถึงคำพูดไพเราะ อ่อนหวาน โดยเทียบกับความสดชื่น เย็นฉ่ำ

ก) ความเปรียบ“น้ำ” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

尺水丈波

chǐ shuǐ zhàng bō

ฟุต-น้ำ-หน่วยวัดความยาว เท่ากับ3.33เมตร-คลื่น

“น้ำสูง 1 ฟุตระลอกคลื่นสูง 3.33เมตร”

หมายถึง การพูดใส่ร้ายก่อให้เกิดเหตุยุ่งยาก

สำนวนไทย

สาดน้ำรดกัน

หมายถึง กล่าวให้ร้ายซึ่งกันและกัน

การพูดคล่อง ตัวอย่าง

สำนวนจีน

滔滔不絕

tāo tāo bù jué

น้ำไหลซัดสาด-น้ำไหลซัดสาด-ไม่-หมดสิ้น

“น้ำไหลซัดสาดไม่ขาดสาย”

หมายถึง การพูดเป็นเวลานานโดยไม่เว้นจังหวะหยุดพัก

สำนวนไทย

พูดคล่องเหมือนล่องน้ำ

หมายถึง พูดไม่ติดขัด

พูดเป็นน้ำไหลไฟดับ

หมายถึง พูดคล่องเหลือเกิน

ข) ความเปรียบ“น้ำ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดอวด ตัวอย่าง

河門海口

hé mén hǎi kǒu

แม่น้ำ-ประตู-ทะเล-ปาก

“ประตูน้ำท่าเรือเดินทะเล”

หมายถึง พูดโว

การระวังคำพูด ตัวอย่าง

滴水不漏

dī shuǐ bú lòu

หยด-น้ำ-ไม่-รั่ว

“น้ำสักรหยดไม่รั่ว”

หมายถึง การพูดหรือทำอย่างละเอียด รอบคอบ ไม่เปิดช่องโหว่

ค) ความเปรียบ“น้ำ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

น้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งโหรงเหรง

หมายถึง พูดมากแต่ได้เนื้อหาสาระน้อย

ไปได้น้ำขุ่น ๆ

หมายถึง พูดเข้าตัวหลบเลี่ยงไปอย่างข้าง ๆ คู ๆ

การพูดพรั้ว ตัวอย่าง

เป็นคั้งเป็นแคว

หมายถึง ยืดยาวต่าง ๆ นานา

การพูดชี้แนะ ตัวอย่าง

ตักน้ำรดหัวตอ

หมายถึง แนะนำพร่ำสอนเท่าไรก็ได้ผล

การพูดประจบ ตัวอย่าง

น้ำเย็นปลาตาย

หมายถึง คำพูดที่ไพเราะอ่อนหวานซึ่งถูกใจผู้ฟัง แต่อาจเป็นโทษเป็นภัยได้

เอาน้ำเย็นเข้าลูบ

หมายถึง ใช้คำพูดอ่อนหวานหวานล่อม

“ลม” สื่อถึงการพูดโดยไม่มีหลักฐาน โดยเทียบกับการจับต้องไม่ได้

สื่อถึงการรำลือ โดยเทียบกับการพัดผ่านไปทุกที่

สื่อถึงการพูดยุยง โดยเทียบกับการกระพือ

สื่อถึงคำพูดไพเราะ อ่อนหวาน โดยเทียบกับความเย็นฉ่ำ

ก) ความเปรียบ“ลม” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

風言風語

fēng yán fēng yǔ

ลม-คำพูด-ลม-คำพูด

“คำพูดดั่งลม”

หมายถึง การวิจารณ์ที่ไม่มีข้อเท็จจริง มีความหมายไปทางการพูดกระทบกระเทียบ

สำนวนไทย

ลมพัดมาทางไหนไปทางนั้น

หมายถึง พูดว่ามาอย่างไรก็ได้กับตัวเองอย่างนั้น

การพูดชี้แนะ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

煽風點火

shān fēng diǎn huǒ

โบก-ลม-จุด-ไฟ

“โบกลมจุดไฟ”

หมายถึง พูดกระตุ้นให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

สำนวนไทย

ลมไม่พัดใบไม้ไม่ไหว

หมายถึง พูดชักจูง ยุยงหรือส่งเสริมเป็นแนวทางขึ้น ผู้ฟังก็เชื่อตาม

ข) ไม่พบความเปรียบ“ลม” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน

ค) ไม่พบความเปรียบ“ลม” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

“ไฟ” สื่อถึงการพุดขยุ่ง การพุดคล่อง โดยเทียบกับการลูกกลมอย่างรวดเร็ว
สื่อถึงเรื่องยุ่งยาก กังวลใจ โดยเทียบกับความร้อน

ก) ความเปรียบ“ไฟ” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพุดชี้แนะ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

煽風點火

shān fēng diǎn huǒ

โบก-ลม-จุด-ไฟ

“โบกลมจุดไฟ”

หมายถึง พุดกระตุ้นให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

สำนวนไทย

ใส่ไฟ

หมายถึง พุดจายั่ว

ข) ไม่พบความเปรียบ“ไฟ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพุดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน

ค) ความเปรียบ“ไฟ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพุดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพุดคล่อง ตัวอย่าง

พุดเป็นไฟ

หมายถึง พุดคล่องเหลือเกิน

“ควัน”

ก) ไม่พบความเปรียบ“ควัน” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“ควัน” ที่สื่อความหมายเรื่องการพุดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพุดอวด ตัวอย่าง

狼煙大話

láng yān dà huà

หมาป่า-ควัน-โต-คำพุด

“สัญญาควันคุยโต”

หมายถึง การพุดโอ้อวด ไม่มีมูลความจริง

ค) ความเปรียบ“ควัน”ที่สื่อความหมายเรื่องการพุดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพุดถึงประเด็น ตัวอย่าง

เป็นควัน

หมายถึง พุดหรือทำอะไรเป็นพัลวันกลุ่มกลบไปหมด

การพุดคล่อง ตัวอย่าง

สวนควัน

หมายถึง ทันทันทันใด

3.2.1.5 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกการกระทำ

3.2.1.5.1 การกระทำด้วยปาก ลืนและพ่น ได้แก่ บ้วน เป่าพ่น อม กัดและเลีย

“บ้วน”

- ก) ไม่พบความเปรียบเทียบ“บ้วน” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา
ข) ความเปรียบเทียบ“บ้วน” ที่สื่อความหมายเรื่องการพุดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพุดถึงประเด็น ตัวอย่าง

半 吞 半 吐
bàn tūn bàn tǔ

กึ่ง-กลืน-กึ่ง-บ้วน

“กึ่งกลืนกึ่งบ้วน”

หมายถึง ไม่ยอมพุดอย่างเปิดเผย

- ค) ความเปรียบเทียบ“บ้วน” ที่สื่อความหมายเรื่องการพุดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพุดเท็จ ตัวอย่าง

บ้วนน้ำลายแล้วกลืนกิน

หมายถึง พุดแล้วกลับคำพุด ไม่ทำตามที่พุด

“เป่าพ่น”

- ก) ไม่พบความเปรียบเทียบ“เป่าพ่น” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา
ข) ความเปรียบเทียบ“เป่าพ่น” ที่สื่อความหมายเรื่องการพุดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพุดวิจารณ์ ตัวอย่าง

吹 毛 求 疵
chuī máo qiú cī

เป่า-ขน-หา-ข้อบกพร่อง

“เป่าขนหาข้อบกพร่อง”

หมายถึง การมุ่งหาข้อผิดพลาดของผู้อื่นโดยนำมาพุดให้เสื่อมเสีย

การมีวาทศิลป์ ตัวอย่าง

唾 玉 噴 珠
xuè yù pēn zhū

พ่น-หยก-พ่น-มุก

“พ่นหยกพ่นมุก”

หมายถึง การพุดไพเราะ น่าฟัง

การพุดหยาบคาย ตัวอย่าง

狗 血 噴 頭
gǒu xuè pēn tóu

หมา-เลือด-พ่น-หัว

“เลือดหมาพ่นใส่หัว”

หมายถึง พุดคำหยาบคาย

ค) ความเปรียบ“เป่าฟัน” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดพร่ำ ตัวอย่าง

ฟัน (1)

หมายถึง พูดมาก

การพูดอวด ตัวอย่าง

ฟัน (2)

หมายถึง พูดโอ้อวด

การพูดชี้แนะ ตัวอย่าง

เป่าหู

หมายถึง พูดยุยง ชักชวนให้เชื่อ

การนั่งเงียบ ตัวอย่าง

เงียบเป็นเป่าสาก

หมายถึง ลักษณะที่เงียบสนิท

“อม”

ก) ไม่พบความเปรียบ“อม” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“อม” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

含著骨頭露著肉

hán zhe gǔ tóu lòu zhe ròu

อม-ไว้-กระดูก-โผล่-ไว้-เนื้อ

“อมกระดูกโผล่เนื้อไว้”

หมายถึง อ้าอึ้ง ไม่พูดเกี่ยวกับเนื้อหาออกมาให้ฟัง

ค) ความเปรียบ“อม” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การนั่งเงียบ ตัวอย่าง

อมพะนำ

หมายถึง นั่งอึ้งไม่พูดจา

“กัด”

ก) ความเปรียบ“กัด” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การได้เสียง ตัวอย่าง

สำนวนจีน

一口咬定

yī kǒu yǎo dìng

หนึ่ง-ปาก-กัด-นั่ง

“ที่เดียวก็คอยู่”

หมายถึง การพูดขึ้นขึ้นเด็ดขาด

สำนวนไทย

หมากัดอย่ากัดตอบ

หมายถึง อย่าลดตัวลงไปต่อสู้อหรือต่อปากต่อคำกับคนพาลหรือคนที่มีศักดิ์ต่ำกว่า

- ข) ไม่พบความเปรียบ“กัด” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน
ค) ความเปรียบ“กัด” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

กัดหางตัวเอง

หมายถึง พูดวนไปวนมา

การพูดพรั้า ตัวอย่าง

บันออกเป็นมอคกัดไม้

หมายถึง บันออกแอดอยู่เรื่อยไม่หยุด

“เลีย”

- ก) ความเปรียบ“เลีย” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดประจบ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

吮 癩 舐 痔

shǔn yōng shì zhì

ดูด-ฝีฝักบัว-เลีย-ริดสีดวง

“ดูดฝีฝักบัวเลียริดสีดวง”

หมายถึง การพูดประจบอย่างไม่ละอาย

สำนวนไทย

เลีย

หมายถึง การพูดเชิงประจบประแจง

- ข) ไม่พบความเปรียบ“เลีย” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน
ค) ไม่พบความเปรียบ“เลีย” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

3.2.1.5.2 การกระทำที่เกี่ยวกับของมีคม ได้แก่ หั่น ผ่า แทง ทะลุ ตอกและขุด

“หั่น ผ่า”

- ก) ไม่พบความเปรียบ“หั่น ผ่า” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

- ข) ความเปรียบ“หั่น ผ่า” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดคล่อง ตัวอย่าง

斬 釘 截 鐵

zhǎn dīng jié tiě

หั่น-ตะปู-หั่น-เหล็ก

“หั่นตะปูหั่นเหล็ก”

หมายถึง การพูดด้วยความเชื่อมั่น

ค) ความเปรียบ“หั่น ผ่า” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดเผยความในใจ ตัวอย่าง

ขวานผ่าซาก

หมายถึง โฝงผางไม่เกรงใจใคร

“แทง ทะลุ”

ก) ความเปรียบ“แทง ทะลุ” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

สำนวนจีน

一針見血

yī zhēn jiàn xiě

หนึ่ง-เข็ม-เห็น-เลือด

“แทงเข็มเดียวเห็นเลือด”

หมายถึง ใช้คำพูดสั้น ๆ สื่อถึงประเด็นสำคัญ

สำนวนไทย

แทงใจดำ

หมายถึง พูดตรงกับความในใจของผู้ฟัง

ข) ความเปรียบ“แทง ทะลุ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

戳脊梁骨

chuō jí liáng gǔ

แทง-หลัง-สัน-กระดูก

“แทงกระดูกสันหลัง”

หมายถึง การนินทาลับหลัง

ค) ความเปรียบ“แทง ทะลุ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดสอด ตัวอย่าง

ทะลุกลางปล้อง

หมายถึง พูดสอดขึ้นมาในขณะที่คนอื่นพูดกันอยู่

“ตอก”

ก) ไม่พบความเปรียบ“ตอก” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“ตอก” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การให้สัตยาบัน ตัวอย่าง

板上釘釘
bǎn shàng dìng dīng

ไม้กระดาน-บน-ตอก-ตะปู

“ตอกตะปูบนไม้กระดาน”

หมายถึง ไม่กลับคำพูดเด็ดขาด

ก) ความเปรียบ“ตอก” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดพร่ำ ตัวอย่าง

ย้ำหัวตะปู

หมายถึง พูดย้ำให้แน่นชัด

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

ตอกให้หน้าหงาย

หมายถึง ว่าใส่หน้าอย่างไม่ไว้หน้า

“ขุด”

ก) ไม่พบความเปรียบ“ขุด” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“ขุด” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การซักถาม ตัวอย่าง

刨根挖底

páo gēn wā dǐ

ขุด-ราก-ขุด-ฐาน

“ขุดรากขุดฐาน”

หมายถึง การซักถามอย่างละเอียด

ค) ความเปรียบ“ขุด”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

ขุดด้วยปาก ถากด้วยตา

หมายถึง แสดงอาการเหยียดหยามทั้งด้วยวาจาและสายตา

3.2.1.5.3 การกระทำด้วยมือ ได้แก่ เหยียนตี เคาะ ทูบ ชักใบเรือและเปิด

“เหยียนตี”

ก) ไม่พบความเปรียบ“เหยียนตี” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“เหยียนตี” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การให้สัญญา ตัวอย่าง

君子一言，快馬一鞭

jūn zǐ yī yán , kuài mǎ yī biān

สุภาพชน-ศัพท์เดิมทำยาคำนาม-หนึ่ง-พูด, เร็ว-ม้า-หนึ่ง-เหยียน

“สุภาพชนพูดหนึ่งคำ เหยียนม้าเร็วหนึ่งที”

หมายถึง ผู้มีการศึกษาทำตามสิ่งที่พูด ไม่กลับคำเด็ดขาด

ค) ความเปรียบ“เข้ยนตี” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

ตีวัวกระทบคราด

หมายถึง แสร้งพูดหรือทำกับสิ่งหนึ่งให้กระทบกระเทียบไปถึงอีกสิ่งหนึ่ง

ระสະเก็ด

หมายถึง พูดว่ากล่าวซ้ำแล้วซ้ำอีก พูดถากถางในเรื่องที่เป็นพิรุณซ้ำ ๆ

“เคาะ ทูบ”

ก) ความเปรียบ“เคาะ ทูบ” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

สำนวนจีน

旁 敲 側 擊

páng qiāo cè jī

ข้าง-เคาะ-ข้าง-เคาะ

“เคาะด้านข้าง”

หมายถึง การไม่พูดตรง ๆ แต่พูดเป็นนัยแทน

สำนวนไทย

กำปั้นทุบดิน

หมายถึง ตอบถูกแต่คลุมความหมายกว้าง

ข) ไม่พบความเปรียบ“เคาะ ทูบ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน

ค) ความเปรียบ“เคาะ ทูบ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดขู่ ตัวอย่าง

ตีป่าให้เสือกกลัว

หมายถึง ขู่ให้กลัว (ตีป่า หมายความว่า ตีเกราะเคาะไม้ก่อนล่าสัตว์)

การพูดคล่อง ตัวอย่าง

พูดเป็นต่อยหอย

หมายถึง พูดฉอด ๆ ไม่หยุดปาก

“ชักใบเรือ”

ก) ไม่พบความเปรียบ“ชักใบเรือ” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

ข) ความเปรียบ“ชักใบเรือ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดประจบ ตัวอย่าง

扯 蓬 拉 絳

chě péng lā qiàn

ชัก-ใบเรือ-ลาก-เชือกเรือ

“ชักใบเรือลากเชือกเรือ”

หมายถึง การพูดเอาใจเพื่อหวังผลประโยชน์

ค) ความเปรียบ“ชักใบเรือ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

ชักใบให้เรือเสีย

หมายถึง พูดหรือทำขวง ๆ ให้การสนทนาหรือการงานเขวออกนอกเรื่องไป

“เปิด”

ก) ความเปรียบ“เปิด” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดเผยความในใจ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

打開天窗說亮話

dǎ kāi tiān chuāng shuō liàng huà

ตี / เปิด-เปิด- ฟ้า-หน้าต่าง-พูด-สว่าง-คำพูด

“เปิดหน้าต่างหลังคาพูดให้กระจ่าง”

หมายถึง การพูดบอกความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา

สำนวนไทย

เปิดอก

หมายถึง บอกความในใจอย่างไม่ปิดบัง พูดความจริงอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่มีลับลมคมใน

ข) ความเปรียบ“เปิด” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

開門見山

kāi mén jiàn shān

เปิด-ประตู-เห็น-ภูเขา

“เปิดประตูเห็นภูเขา”

หมายถึง พอเริ่มพูดก็เอ่ยถึงเนื้อหา ไม่พูดอ้อมค้อม

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

信口開合

xìn kǒu kāi hé

เรื่อยเปื่อย-ปาก-เปิด-ปิด

“พูดเรื่อยเปื่อยเปิดปิด”

หมายถึง การพูดวิจารณ์อย่างไม่รับผิดชอบ

ค) ความเปรียบ“เปิด”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การรำลือ ตัวอย่าง

เปิดฝาเรือน

หมายถึง การนำเรื่องราวในบ้านไปบอกเล่าให้คนอื่นรู้

3.2.1.5.4 การกระทำให้เกิดการเคลื่อนย้าย ได้แก่ ลาก สาว ออก ยิงธนูและเติม ใ้

“ลาก สาว”

- ก) ไม่พบความเปรียบ“ลาก สาว” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา
 ข) ความเปรียบ“ลาก สาว” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดประจบ ตัวอย่าง

扯 蓬 拉 絳

chě péng lā qiàn

ชัก-ใบเรือ-ลาก-เชือกเรือ

“ชักใบเรือลากเชือกเรือ”

หมายถึง การพูดเอาใจเพื่อหวังผลประโยชน์

- ค) ความเปรียบ“ลาก สาว”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

ลากหนามจุกช่อง

หมายถึง ยกเรื่องต่างๆ มาอ้างป้องกันตัว

การรำลือ ตัวอย่าง

สาวใ้ให้กากิน

หมายถึง เปิดเผยความลับของฝ่ายตนให้ผู้อื่นรู้เป็นการประจานตนหรือพวกพ้องตน

“ออก”

- ก) ไม่พบความเปรียบ“ออก” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา
 ข) ความเปรียบ“ออก” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

深 入 淺 出

shēn rù qiǎn chū

ลึก-เข้า-ตื้น-ออก

“เข้าลึกออกตื้น”

หมายถึง การใช้คำพูดที่เข้าใจง่ายสื่อความถึงเนื้อหาที่ลึกซึ้ง

การพูดเท็จ ตัวอย่าง

出 爾 反 爾

chū ěr fǎn ěr

ออก-เธอ-กลับ-เธอ

“เธอออกเองกลับเอง”

หมายถึง การพูดกลับกลอก

- ค) ความเปรียบ“ออก”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การรำลือ ตัวอย่าง

ไฟในอย่านำออก

หมายถึง ไม่ควรแพร่งพรายเรื่องราวในบ้านตนเองให้คนอื่นรู้

“ยิงธนู”

ก) ความเปรียบ“ยิงธนู”ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

สำนวนจีน

一語破的

yī yǔ pò dì

หนึ่ง-คำพูด-แตก-เป้า

“พูดคำเดียวยิงทะลุเป้า”

หมายถึง ใช้คำพูดเพียงเล็กน้อยสื่อถึงประเด็นสำคัญ

สำนวนไทย

พูดตรงเป้า

หมายถึง พูดได้ตรงเรื่อง ตรงประเด็น

ข) ความเปรียบ“ยิงธนู”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การมีวาทศิลป์ ตัวอย่าง

巧發奇中

qiǎo fā qí zhòng

แม่นยำ-ยิงธนู-อัศจรรย์-ตรงเป้า

“ยิงธนูตรงเป้าอย่างอัศจรรย์”

หมายถึง การพูดสอดคล้องกับความเป็นจริง ตรงใจผู้ฟัง

一箭上垛

yī jiàn shàng duǒ

หนึ่ง-ลูกศร-ขึ้น-เป้า

“ยิงศรเข้าเป้าในดอกเดียว”

หมายถึง การพูดหรือกระทำสำเร็จในครั้งเดียว

ค) ไม่พบความเปรียบ“ยิงธนู”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

“เติม ใส”

ก) ความเปรียบ“เติม ใส”ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การรำลือ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

添油加醋

tiān yóu jiā cù

เติม-น้ำมัน-เพิ่ม-น้ำส้มสายชู

“เติมน้ำมันเพิ่มน้ำส้มสายชู”

หมายถึง การเล่าเรื่องหรือการบอกเล่าจากคำพูดคนอื่น โดยจงใจพูดไปในทางยุยง เกินจริง หรือบิดเบือนจากความเป็นจริง

สำนวนไทย

ใส่ใจ ใส่สีสัน

หมายถึง อาการที่พูดขยายความให้เกินความจริง

- ข) ไม่พบความเปรียบ“เติม ใส่” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน
- ค) ไม่พบความเปรียบ“เติม ใส่” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

3.2.1.6 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกการสื่อสารด้วยวาจา ได้แก่ สวดและเทศน์

“สวด”

- ก) ไม่พบความเปรียบ“สวด” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา
- ข) ความเปรียบ“สวด” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดพร่ำ ตัวอย่าง

念念有詞

niàn niàn yǒu cí

สวดมนต์-สวดมนต์-มีคำ

“พูดอย่างสวดมนต์”

หมายถึง การพูดคลุ้มเครือไม่หยุด

- ค) ความเปรียบ“สวด” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

สวด

หมายถึง คำว่ากล่าว

การพูดโดยไม่ระวัง ตัวอย่าง

เดาสวด

หมายถึง พูดเดาไปโดยไม่ถูกต้อง

“เทศน์”

- ก) ความเปรียบ“เทศน์” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดชี้แนะ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

現身說法

xiàn shēn shuō fǎ

ปรากฏ-ร่างกาย-พูด-พระธรรม

“ปรากฏร่างแสดงธรรม”

หมายถึง การนำประสบการณ์มาเป็นอุทาหรณ์ ตักเตือนผู้อื่น

สำนวนไทย

ร่ายหน้าธรรมาสน์

หมายถึง พูดอะไรเปรยมาก่อนที่จะว่ากล่าวสั่งสอน

- ข) ไม่พบความเปรียบ“เทศน์” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน
 ค) ความเปรียบ“เทศน์”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

เทศน์กัณฑ์โต

หมายถึง พูดว่ากล่าวมากมาย

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

เทศน์ตามเนื้อผ้า

หมายถึง พูดที่ออกไปตามตำราหรือแบบแผนโดยไม่พลิกแพลง

3.2.1.7 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกสัตว์และอวัยวะของสัตว์ ได้แก่ “นกแก้วและงาช้าง”

“นกแก้ว”

- ก) ความเปรียบ“นกแก้ว” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

สำนวนจีน

鸚鵡學舌

yīngwǔ xué shé

นกแก้ว-เลียน-ลิ้น

“นกแก้วเลียนคำพูด”

หมายถึง การพูดตามอย่างคนอื่น โดยไม่มีความคิดของตนเอง

สำนวนไทย

พูดอย่างนกแก้วนกขุนทอง

หมายถึง พูดไปเรื่อยโดยไม่รู้ความหมาย

- ข) ไม่พบความเปรียบ“นกแก้ว” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน
 ค) ไม่พบความเปรียบ“นกแก้ว”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

“งาช้าง”

- ก) ไม่พบความเปรียบ“งาช้าง” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา

- ข) ความเปรียบ“งาช้าง” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

狗嘴裡吐不出象牙

gǒu zuǐ lǐ tǔ bù chū xiàng yá

สุนัข-ปาก-ใน-บัว-ไม่-ออก-ช้าง-งาช้าง

“งาช้างไม่ออกจากปากสุนัข”

หมายถึง คนจิตใจต่ำทรมานมักไม่พูดในเรื่องที่ดี

- ค) ความเปรียบ“งาช้าง”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การให้สัญญา ตัวอย่าง

วาจาเหมือนนางข้าง

หมายถึง คนที่รักษาคำพูด พูดแล้วไม่คืนคำเหมือนนางข้างซึ่งออกอกมาแล้วยอมไม่หคกลับคืน

3.2.1.8 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกสิ่งของ ได้แก่ เรือ หางเสือเรือ

“เรือ หางเสือเรือ”

ก) ความเปรียบเทียบ“เรือ หางเสือเรือ”ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

สำนวนจีน

回 船 轉 舵

huí chuán zhuǎn duò

กลับ-เรือ-เบน-หางเสือ

“กลับเรือเบนหางเสือ”

หมายถึง การเปลี่ยนเรื่องพูดเพื่อคลายความตึงเครียด

สำนวนไทย

บิดตะกูด

หมายถึง พูดเลี้ยวไปมา ไม่ยอมบอกความจริง

พายเรือในหนอง

หมายถึง คิด ทำ หรือพูดวกวนกลับไปกลับมา

ข) ไม่พบความเปรียบเทียบ“เรือ หางเสือเรือ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะใน
สำนวนจีน

ค) ไม่พบความเปรียบเทียบ“เรือ หางเสือเรือ”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะใน
สำนวนไทย

3.2.1.9 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกลักษณะ ได้แก่ ขม

“ขม”

ก) ความเปรียบเทียบ“ขม” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

良 藥 苦 口

liáng yào kǔ kǒu

ดี-ยา-ขม-ปาก

“ยาดีขมปาก”

หมายถึง คำพูดวิจารณ์ที่เสียดแทงไม่น่าฟัง แต่มีประโยชน์

สำนวนไทย

หวานเป็นลม ขมเป็นยา

หมายถึง คำชมมักไร้สาระ ทำให้ลืมหิวขาดสติ แต่คำติมักเป็นประโยชน์ ทำให้ได้คิด
 ข) ไม่พบความเปรียบ“ชม” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน
 ค) ไม่พบความเปรียบ“ชม” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย
 3.2.1.10 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกสถานที่ ได้แก่ ศาล

“ศาล”

ก) ไม่พบความเปรียบ“ศาล” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษา
 ข) ความเปรียบ“ศาล” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีนมีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง
 直入公堂
 zhí rù gōng táng
 ตรง-เข้า-ยุติธรรม-ศาลาว่าการ
 “เดินตรงเข้าศาล”

หมายถึง พูดหรือปฏิบัติตรงไปตรงมา

ค) ความเปรียบ“ศาล” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทยมีดังนี้

การซักถาม ตัวอย่าง
 ซักเป็นศาลที่สอง

หมายถึง ซักไล่ไล่เถียงมาก

3.2.1.11 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกตัวเลขและการนับ ได้แก่ เลขห้า เลขสิบและการนับ
 “ตัวเลขและการนับ”

ก) ความเปรียบ“ตัวเลขและการนับ” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามีดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง
สำนวนจีน
 一五 一十
 yī wǔ yī shí
 หนึ่ง-ห้า-หนึ่ง-สิบ
 “ทีละห้าทีละสิบ”

หมายถึง การเล่าเรื่องอย่างชัดเจน ไม่ตกหล่น

สำนวนไทย
 แจงสี่เบียด

หมายถึง อธิบายโดยละเอียด

การพูดคล่อง ตัวอย่าง
สำนวนจีน
 如數家珍
 rú shù jiā zhēn
 ราวกับ-นับ-บ้าน-ของมีค่า
 “ราวกับนับทรัพย์ในบ้าน”

หมายถึง พูดบรรยายเรื่องราวได้อย่างละเอียดชำนาญ

สำนวนไทย

ใส่คะแนนไม่ทัน

หมายถึง พูดเร็วมาก คล่องมาก

ใส่คะแนน คือ การนับสิ่งของจำนวนมากในการค้าขาย โดยคนขายนับจำนวนของ เช่น ผลไม้ถึงจำนวน 100 ก็เอาลูกไม้หรืออะไรก็ได้อันหนึ่งใส่ไว้ที่ต่างหาก

จ) ไม่พบความเปรียบ“ตัวเลขและการนับ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน

ค) ไม่พบความเปรียบ“ตัวเลขและการนับ” ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

3.2.1.12 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกคำบอกตำแหน่ง ได้แก่ นอก

“นอก”

ก) ความเปรียบ“นอก” ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันในทั้งสองภาษามิดังนี้

การพูดเท็จ ตัวอย่าง

สำนวนจีน

外合裡差

wài hé lǐ chà

นอก-คล้อยตาม-ใน-แตกต่าง

“ภายนอกคล้อยตามภายในแตกต่าง”

หมายถึง คำพูดหรือการกระทำเห็นดีด้วย แต่ภายในใจไม่คิดเช่นนั้น

สำนวนไทย

หวานนอกขมใน

หมายถึง พูดหรือแสดงให้เห็นว่าดีแต่ภายนอก แต่จิตใจชั่วร้าย

ข) ไม่พบความเปรียบ“นอก”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน

ค) ไม่พบความเปรียบ“นอก”ที่สื่อความหมายเรื่องการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

ตาราง 2 ตารางแสดงความเปรียบเทียบที่สื่อถึงการพูดประเภท ก ข และ ค

การสื่อ ความหมายเรื่อง การพูด	กขค	ก	กข	กค	ขค
ความเปรียบเทียบ	เสียง	ใบ้	ปาก	ไฟ	คอ
	เป่าแตร / เป่า / ขลุ่ย / ลี้นเป่า	ลม	ลิ้น	กัด	น้ำลาย
	น้ำ	เลีย	ฟัน	เคาะ ทุบ	เห่า
	แทง ทะลุ เปิด	ตัวเลข การนับ	หู	เทศน์	ร้อง
		เติม ใส	ติดสี		ร้อง
		นกแก้ว	ชิงชู		ควั่น
		เรือ หางเสือเรือ			บัว
		ขม			เป่าพ่น
		นอก			อม
					หั่นผ่า
					ดอก
					พูด
					ตีเข้เขน
					ชักใบเรือ
					ลาก สาว
					เท
					ออก
					สวด
					งาช้าง
					ศาล

ตาราง 3 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเปรียบกับความหมายเรื่องการพูดในสำนวนจีน

ความหมายเรื่องการพูด		ความเปรียบ							รวม
		ปาก	ลิ้น	ฟัน	หู	เสียง	น้ำ	ลม	
การพูด สื่อ เนื้อความ	การพูดพรั่	6	2			2			6
	การโต้เถียง	8	2						8
	การรำลือ	3	1	1	2		1	1	7
	การพูดวิจารณ์	30	15	9		3		2	39
	การพูดตามอย่าง		1	1	1	3			5
	การพูดเผยความในใจ	2							2
	การพูดเท็จ	12	1	1				1	13
	การพูดอวด	2					1		3
	การให้สัญญา	2							2
	การพูดชี้แนะ	1	1	1				1	4
การพูด สื่อลีลา ทักษะ และ อาการ พูด	การมีวาทศิลป์	3	2			1			6
	การพูดประจบ	7	7				1		10
	การพูดหยาบคาย				1				1
	การพูดจกจ้าน	2	1		1				2
	การพูดคล่อง	5		2		2	4	2	10
	การพูดติดขัด	4	1						4
	การนิ่งเงียบ	10	4			1			13
	การระวิงคำพูด	2	1			1	1		7
	การพูดโดยไม่ระวิง	7	4		2		1		11
การพูดที่ สัมพันธ์ กับเสียง	การพูดเสียงดังเบา					2			3
	การพูดไม่ชัด		1	1	1				1
	การพูดสำเนียงท้องถิ่น		1						1
รวม		109	46	16	8	15	9	7	163

จากตารางชี้ให้เห็นว่าความเปรียบเดียวกันสามารถสื่อความหมายได้หลากหลาย อีกทั้งแสดงให้เห็นว่าความเปรียบที่สื่อความหมายเรื่องการพูดได้มากความหมายที่สุด คือ ปาก รองลงมาคือ ลิ้น ส่วนการวิจารณ์เป็นความหมายเรื่องการพูดที่สื่อผ่านความเปรียบโดยพบว่ามีสำนวนอยู่จำนวนมากที่สุด

3.2.2 ความเปรียบที่สื่อความหมายถึงการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนจีน

3.2.2.1 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกอวัยวะในช่องปาก และน้ำมูก ได้แก่ แก้ม และน้ำมูก

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

拾人涕唾

shí rén tì tuò

เก็บ-คนอื่น-น้ำมูก-น้ำลาย

“เก็บน้ำมูกน้ำลายคนอื่น”

หมายถึง การพูดตามคำพูดคนอื่น

การพูดติดขัด ตัวอย่าง

拙口鈍腮

zhuō kǒu dùn sāi

เงอะงะ-ปาก-ทื่อ-แก้ม

“ปากเงอะงะแก้มทื่อ”

หมายถึง การพูดที่ไม่ฉลาด ไม่มีวาทศิลป์

3.2.2.2 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกเสียงและการส่งเสียง ได้แก่ การตวาดและเสียงสะท้อน

การพูดชี้แนะ ตัวอย่าง

當頭棒喝

dāng tóu bàng hè

ตรงกับ-หัว-ฟาด-ตวาด

“ฟาดหัวตวาด”

หมายถึง การพูดเตือนสติ

การพูดคล่อง ตัวอย่าง

應答如響

yìng dá rú xiǎng

ตอบ-ราวกับ-เสียงสะท้อน

“ตอบราวกับเสียงสะท้อน”

3.2.2.3 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกธรรมชาติ ได้แก่ กำมะถัน

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

信口雌黃

xìn kǒu cíhuáng

เรื่อยเปื่อย-ปาก-กำมะถัน

“พูดเรื่อยเปื่อยอย่างกำมะถัน”

หมายถึง การพูดพล่อย พูดโดยไม่มีหลักฐาน

3.2.2.4 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกการกระทำ ได้แก่

3.2.2.4.1 การกระทำด้วยปากและฟัน ได้แก่ เคี้ยว ถอนหายใจ ไอ และดูด

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

咬釘嚼鐵

yǎo dīng jiáo tiě

กัด-ตะปู-เคี้ยว-เหล็ก

“กัดตะปูเคี้ยวเหล็ก”

หมายถึง การพูดจาสื่อความหมายชัดเจน ไม่กำกวม

การโต้เถียง ตัวอย่าง

噓枯吹生

xū kū chuī shēng

ถอนหายใจ-เฉา-เป่า-งอก

“ถอนหายใจให้เฉาเป่าให้งอก”

หมายถึง โต้เถียงได้อย่างมีความสามารถ

การมีวาทศิลป์ ตัวอย่าง

噴珠效玉

pēn zhū xiào yù

พ่น-มุก-ไอ-หยก

“พ่นมุกไอเป็นหยก”

หมายถึง การพูดไพเราะ น่าฟัง

การพูดประจบ ตัวอย่าง

吮癭舐痔

shǔn yǒng shì zhì

ดูด-ฝีฝักบัว-เลีย-ริดสีดวง

“ดูดฝีฝักบัวเลียริดสีดวง”

หมายถึง การพูดประจบอย่างไม่ละอาย

3.2.2.4.2 การกระทำที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ได้แก่ เตือดและร้ว

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

沸 沸 揚 揚
fèi fèi yáng yáng
เดือด-เดือด-ลอย-ลอย

“เดือด ๆ ลอย ๆ”

หมายถึง การพุดวิจารณ์กันโดยทั่ว

การระวังคำพุด ตัวอย่าง
滴水不漏
dī shuǐ bú lòu
หยด-น้ำ-ไม่-รั่ว
“น้ำไม่รั่วสักหยด”

หมายถึง การพุดหรือทำอย่างละเอียด รอบคอบ โดยไม่เปิดช่องโหว่

การพุดเสียงดังเบา ตัวอย่าง
人 聲 鼎 沸
rén shēng dǐng fèi
คน-เสียง-กระทะ3 ขา-เดือด
“เสียงผู้คนเหมือนน้ำเดือดในกระทะ3 ขา”

หมายถึง เสียงผู้คนพุดกันอ้ออิ่ง

3.2.2.4.3 การกระทำด้วยมือ ได้แก่ เกา และจับ

การพุดถึงประเด็น ตัวอย่าง
隔 靴 搔 癢
gé xuē sāo yǎng
คัน-รองเท้าบูท-เกา-ที่คัน
“เกาที่คั่นนอกรองเท้าบูท”

หมายถึง การพุดโดยจับประเด็นไม่ได้

膝 癢 搔 背
xī yǎng sāo bèi
เข้า-คัน-เกา-หลัง
“คันเข้าเกาหลัง”

หมายถึง การพุดโดยจับประเด็นไม่ได้

การพูดเท็จ ตัวอย่าง
捕風捉影
bǔ fēng zhuō yǐng
จับ-ลม-ฉวย-เงา
“จับลมฉวยเงา”

หมายถึง การพูดหรือการกระทำที่ไม่มีมูลความจริงแม้แต่เล็กน้อย

3.2.2.5 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกสัตว์และอวัยวะของสัตว์ ได้แก่ จักจั่น ลิ่นนกขม้นและลิ่นนกคู้เหว่า

การนิ่งเงียบ ตัวอย่าง
噤若寒蟬
jìn ruò hán chán
เงียบ-ราวกับ-ฤดูหนาว-จักจั่น
“เงียบราวกับจักจั่นในฤดูหนาว”

หมายถึง ไม่กล้าส่งเสียง

การพูดเท็จ ตัวอย่าง
鸚心鸚舌
è xīn lí shé
เหยี่ยวกินปลา-ใจ-นกขม้น-ลิ่น
“ใจเหยี่ยวกินปลาลิ่นนกขม้น”

หมายถึง พูดอ่อนหวาน แต่จิตใจร้ายกาจ

การพูดสำเนียงท้องถิ่น ตัวอย่าง
南蠻馱舌
nán mán jué shé
ใต้-เดือน-นกคู้เหว่า-ลิ่น
“สำเนียงทางใต้อย่างลิ่นนกคู้เหว่า”

หมายถึง สำเนียงพูดเข้าใจยาก ใช้พูดกระทบกระทั่งกับคนที่พูดสำเนียงทางตอนใต้ของจีน

3.2.2.6 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกพืช ได้แก่ หญ้า

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง
香花毒草
xiāng huā dú cǎo
หอม-ดอกไม้-พิษ-หญ้า
“ดอกไม้หอมหญ้าพิษ”

หมายถึง ความเหมาะสมในการพูดหรือการปฏิบัติ กับผลดี (เปรียบกับดอกไม้หอม) ผลเสีย (เปรียบกับหญ้าพิษ) ของศิลปวิทยาการ

3.2.2.7 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกบุคคล

ความเปรียบจำพวกบุคคลที่สื่อถึงการพูดในสำนวนจีน ได้แก่ บุคคลทั่วไป บุคคลในเครือญาติ และบุคคลในตำนานหรือประวัติศาสตร์ สื่อความหมายดังนี้

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

婆婆媽媽

pó po mā ma

ย่า-ย่า-แม่-แม่

“ย่ากับแม่”

หมายถึง การพูดหรือทำอ้อมค้อม

การรำลือ ตัวอย่าง

三人成虎

sān rén chéng hǔ

สาม-คน-กลายเป็น-เสือ

“สามคนบอกเริ่มเชื่อว่ามีเสือ”

หมายถึง การบอกเล่าต่อ ๆ กันไปทำให้เรื่องราวผิดเพี้ยนไปจากเดิม

การพูดวิจารณ์

老婆舌頭

lǎo pó shé tóu

คำเต็มหน้าคำเรียก-หญิงสูงวัย-ลิ้น-ศัพท์เต็มท้าย

“ลิ้นเมีย”

หมายถึง การพูดยุยงให้เกิดความวุ่นวาย

3.2.2.8 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกสิ่งของ ได้แก่ ปืนใหญ่ ทวน เชือก เข็มหิน น้ำเต้า ขวดและ

หุ่นทอง

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

打隔山炮

dǎ gé shān pào

ยิง-คั่น-เขา-ปืนใหญ่

“ยิงปืนใหญ่คั่นเขา”

หมายถึง การพูดโดยไม่มีใจความสำคัญ พูดนอกเรื่อง

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

入室操戈

rù shì cāo gē

เข้า-บ้าน-จับ-ทวน

“เข้าบ้าน(ท่าน) จับทวนขึ้นสู้”

หมายถึง การนำข้อวิจารณ์ของฝ่ายตรงข้ามพูดโต้กลับไป

การพูดเท็จ ตัวอย่าง

空頭支票

kōng tóu zhī piào

ว่าง-ศัพท์เติมท้าย-เบิกถอน-ตัว

“เช็คที่ขึ้นเงินไม่ได้”

หมายถึง คำสัญญาที่ไม่สามารถปฏิบัติได้

การพูดชี้แนะ ตัวอย่าง

痛下針砭

tòng xià zhēn biān

ปวด-ลง-เข็มหิน

“เข็มหินที่มตรงที่ปวด”

หมายถึง การพูดชี้แนะได้ตรงจุด

การนิ่งเงียบ ตัวอย่าง

沒嘴的葫蘆

méi zuǐ de húlu

ไม่มี-ปาก-ที่-น้ำเต้า

“น้ำเต้าที่ไม่มีปาก”

หมายถึง ไม่ช่างพูด

守口如瓶

shǒu kǒu rú píng

เฝ้า-ปาก-ราวกับ-ขวด

“ปากปิดสนิทราวกับขวด”

หมายถึง รักษาความลับได้เป็นอย่างดี

การระวังคำพูด ตัวอย่าง

金 人 三 緘

jīn rén sān jiān

ทอง-คน-สาม-ฝืน

“หุนทองฝืน 3 ชั้น”

หมายถึง การพูดด้วยความพินิจพิเคราะห์

3.2.2.9 ความเปรียบเทียบที่ใช้อำพวงลักษณะ ได้แก่ ความหยابและความสั้นยาว

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง

粗 中 有 細

cū zhōng yǒu xì

หยาบ-ใน-มี-ละเอียด

“ในความหยาบมีความละเอียด”

หมายถึง การพูดหรือทำลวกๆ แต่แฝงเนื้อหาที่ละเอียดไว้

有 話 即 長, 無 話 即 短

yǒu huà jí cháng, wú huà jí duǎn

มี-ศิลปะการเล่านิทาน (สมัยราชวงศ์ซ่ง)-ก็-ยาว

ไม่มี-ศิลปะการเล่านิทาน-ก็-สั้น

“มีศิลปะการเล่านิทาน ก็ยาว ไม่มีศิลปะการเล่านิทานก็พูดได้น้อย”

หมายถึง มีเรื่องพูดก็พูดได้มาก ไม่มีเรื่องพูดก็พูดได้น้อย

การพูดพรวด ตัวอย่าง

一 長 一 短

yī cháng yī duǎn

หนึ่ง-ยาว-หนึ่ง-สั้น

“ยาวบ้างสั้นบ้าง”

หมายถึง การพูดพรวดไม่รู้จบ

3.2.3 ความเปรียบเทียบที่สื่อความหมายถึงการพูดซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

3.2.3.1 ความเปรียบเทียบที่ใช้อำพวงอวัยวะในช่องปาก ได้แก่ ลิ้นไก่

การพูดไม่ชัด ตัวอย่าง

ลิ้นไก่สั้น

หมายถึง พูดอ้อแอ้ด้วยความเมา

3.2.3.2 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกเสียงและการส่งเสียง ได้แก่ เสียงแม่ไก่ร้องและเสียงเรียกขาน
การรำลือ ตัวอย่าง

กระโตกกระตาก

หมายถึง เปิดเผยข้อความที่ต้องการปิดบัง

การนิ่งเงียบ ตัวอย่าง

ไม่หือไม่อือ

หมายถึง ไม่ตอบ ไม่ขานรับ

การพูดโดยไม่ระวัง ตัวอย่าง

ไก่ไข่กระตักเอง

หมายถึง คนทำผิดมักจะเปลือพูดถึงความผิดของตนเองออกมา

3.2.3.3 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกเครื่องดนตรี ส่วนประกอบของเครื่องดนตรีและการเล่น
ดนตรี ได้แก่ ดิฆ้องวง

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

ไล่ลูกฆ้อง

หมายถึง คำว่ากล่าวหรือลงโทษเรียงแถว

3.2.3.4 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกการกระทำ

3.2.3.4.1 การกระทำด้วยปาก ได้แก่ กินและตอด

การพูดพร่ำ ตัวอย่าง

บ่นเป็นหมี่กินฝี่

หมายถึง บ่นออกแอดอยู่เรื่อยไม่หยุด

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

ตอด

หมายถึง พูดเหน็บแนมว่าเล็กน้อย

3.2.3.4.2 การกระทำที่เกี่ยวกับของมีคม ได้แก่ สับ เสียม และจัด

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

สับเล่นเป็นเขียง

หมายถึง พูดถากถางว่าเล่นตามใจชอบ

เสียมเขาควายชนกัน
หมายถึง ยุงให้ทะเลาะกัน

การนั่งเสียบ ตัวอย่าง
พริ้งจัดปากไม่ออก
หมายถึง ไม่ค่อยพูด ไม่ช่างพูด

3.2.3.4.3 การกระทำที่ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ ได้แก่ ชัก (แม่น้ำ) ต้ม และตุ๋น
การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง
ชักแม่น้ำทั้งห้า
หมายถึง พูดจาหวานล้อมยกยอบุญคุณเพื่อขอสิ่งที่ประสงค์

การพูดเท็จ ตัวอย่าง
ต้มสุก ตุ่นเสียเปื่อย
หมายถึง พูดหรือทำอย่างหนึ่งอย่างใดให้อีกฝ่ายปลงใจหลงเชื่อ

3.2.3.4.4 การกระทำด้วยมือ ได้แก่ ตบ ลูบหลัง ถอน ตำ หยิก และป้อน
การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง
ตบหัวลูบหลัง
หมายถึง ทำหรือพูดให้กระทบกระเทือนใจในตอนแรก แล้วกลับทำหรือพูดเป็นการปลอบใจ
ในตอนหลัง

ถอนหงอก
หมายถึง พูดว่าให้เสียผู้ใหญ่
ปรบมือให้
หมายถึง พูดยกย่อง
ยุให้รำคำให้ร้าย
หมายถึง ยุให้ผิดใจกัน
หยิกแกมหยอก
หมายถึง พูดเหน็บแนมที่เล่นทีจริง

การพูดเท็จ ตัวอย่าง
ป้อนน้ำเป็นตัว
หมายถึง โทกเสกสรรปั้นเรื่องที่ไม่มีมูลเลยให้เป็นเรื่องจริง

3.2.3.4.5 การกระทำให้เกิดการเคลื่อนย้าย ได้แก่ ตีศอก ทุ้ม กระเดียด ปั่น รั้ว ข้าม และยก

การโต้เถียง ตัวอย่าง

ศอกกลับ

หมายถึง พุดหรือทำเพื่อแก้ข้อกล่าวหา เป็นไปในทำนองย้อนกลับไปยังอีกฝ่าย
เอาทองไปรู้กระเบื้อง

หมายถึง โต้ตอบหรือทะเลาะกับคนพาลหรือคนที่มีฐานะต่ำกว่า เป็นการไม่สมควร

การรำลือ ตัวอย่าง

ฟังไม่ได้ศัพท์ จับไปกระเดียด

หมายถึง ฟังไม่ได้ความหมายแจ่มชัด แล้วเอาไปพุดต่อหรือทำผิด ๆ พลาด ๆ

การพุดวิจารณ์ ตัวอย่าง

ปั่นหัว

หมายถึง ยุให้ผิดใจกัน

พินฝอยหาตะเข็บ

หมายถึง กุ้ยเขี่ยหาความที่ควรจะสงบแล้วให้กลับเกิดเป็นเรื่องขึ้นมาอีก

การพุดอวด ตัวอย่าง

ยกตนข่มท่าน

หมายถึง พุดทับถมผู้อื่นแสดงให้เห็นว่าตัวเหนือกว่า

ยกหางตัวเอง

หมายถึง ยกตนว่าดีว่าเก่ง

หมาจิ้งไม่มีใครยกหาง

หมายถึง คนที่ชอบยกตัวเอง คนโอ้อวด

3.2.3.5 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกการสื่อสารด้วยวาจา ได้แก่ เล่นกลอน

การพุดคล้อง ตัวอย่าง

เล่นกลอนสด

หมายถึง พุดหรือทำหรือแก้อะไรที่ได้ประสบในทันทีโดยไม่ได้เตรียมไว้ก่อน

3.2.3.6 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกสัตว์และอวัยวะของสัตว์ ได้แก่ กา นกกระจู๊ด บ่าง ปลาชิว ปลาซ่า ปากหอย ปากปู นกขุนทอง ลิ่นตะกวด นกเขา เบื้อ ปากปลาหมอ นกกระจอก และเป็ด

การรำลือ ตัวอย่าง

กาคาบข่าว

หมายถึง คนที่คอยส่งข่าวให้ผู้อื่นทราบ

นกกระจู๊ด

หมายถึง คนที่ชอบเปิดเผยความลับคนอื่น

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

บ่างช่างยุ

หมายถึง คนที่ชอบพูดต่อเสียดยุยงให้เขาแตกกัน

ปลาชิวปลาซ่า

หมายถึง ชอบนินทาเล็กนินทาน้อย

ปากหอยปากปู

การพูดตามอย่าง ตัวอย่าง

พูดเป็นนกแก้วนกขุนทอง

หมายถึง พูดไปเรื่อยโดยไม่รู้ความหมาย

การพูดเท็จ ตัวอย่าง

ลิ่นตะกวด

หมายถึง พูดจาตลบตะแลงเชื่อไม่ได้

การนั่งเงียบ ตัวอย่าง

เป็นนกอับ

หมายถึง ไม่ค่อยพูดจาในขณะที่คนอื่นพูดคุยกัน

เป็นเบื้อ

หมายถึง อาการที่นั่งนิ่งเฉย

การพูดโดยไม่ระวัง ตัวอย่าง

ปลาหมอตายเพราะปาก

หมายถึง คนที่พูดพล่อยจนได้รับอันตรายหมายถึง ชอบนินทาเล็กนินทาน้อย

การพูดเสียงดังเบา ตัวอย่าง
 นกกระจอกเข้ารัง
 หมายถึง ส่งเสียงดังแข็งแะ

การพูดไม่ชัด ตัวอย่าง
 เสียงแหบเหมือนเป็ด
 หมายถึง เสียงที่แห้ง ไม่แจ่มใส

3.2.3.7 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกพืชและส่วนประกอบของพืช ได้แก่ ลำโพง มะพูด
 มะพลับ ตะโก ลูกยอ มะนาว มะกอก และดอกพิกุล

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง
 บ้าลำโพง
 หมายถึง พูดฟุ้งเฟื่องไปต่าง ๆ

การพูดพรั้ว ตัวอย่าง
 ปลุกดันมะพูด
 หมายถึง พูดไม่รู้จักหยุด

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง
 ต่อหน้ามะพลับ ลับหลังตะโก
 หมายถึง ต่อหน้าพูดหรือทำอย่างหนึ่ง ลับหลังพูดหรือทำอีกอย่างหนึ่ง
 ลูกยอ
 หมายถึง คำเยินยอ

การพูดห้วน ตัวอย่าง
 มะนาวไม่มีน้ำ
 หมายถึง พูดไม่มีหางเสียง

การพูดคล่อง ตัวอย่าง
 กลมเป็นลูกมะนาว
 หมายถึง หลบหลีกไปได้คล่องจนจับไม่ติด
 มะกอกสามตะกร้าปาไม่ถูก
 หมายถึง พูดจาตลปตะแลงพลิกแพลงไปมาจนจับคำพูดไม่ทัน

การนั่งเงียบ ตัวอย่าง
 กลัวดอกพิกุลร่วง
 หมายถึง อาการนั่งไม่พูด

3.2.3.8 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกบุคคล ได้แก่ บุคคลตามอาชีพ และบุคคลในตำนานหรือประวัติศาสตร์ เช่น เด็กเลี้ยงแกะ หูด พราหมณ์ แม่ค้า และพระเตมีย์ โดยสื่อความหมายดังนี้

การพูดเท็จ ตัวอย่าง
 เด็กเลี้ยงแกะ
 หมายถึง คนที่ชอบพูดปด

การมีวาทศิลป์ ตัวอย่าง
 ลิ่นหูด
 หมายถึง มีชั้นเชิงหรือเล่ห์เหลี่ยมในการพูดชักจูงผู้อื่น
 ลิ่นพราหมณ์
 หมายถึง พูดจาม่าเชื่อถือ การมคมคาย

การพูดหยาบคาย ตัวอย่าง
 ปากเป็นแม่ค้าปลา
 หมายถึง พูดจาใช้คำหยาบ ๆ ต่ำ ๆ

การนั่งเงียบ ตัวอย่าง
 เตมีย์ใบ้
 หมายถึง นั่งเฉยไม่ยอมพูด

การพูดเสียงดังเบา ตัวอย่าง
 แม่ค้าท่าเตียน
 หมายถึง คนที่มีกิริยาเหมือนแม่ค้าที่ส่งเสียงเอะอะ

3.2.3.9 ความเปรียบเทียบที่ใช้คำจำพวกสิ่งของ ได้แก่ ไม้ถ่อเรือ หุ่นชัก กระจ่ายขูดมะพร้าว ปากกระโถน ใต้ ยาหอม และหูด

การพูดถึงประเด็น ตัวอย่าง
 ถ่อไม่ถึงน้ำ
 หมายถึง พูดหรือทำไม่ถึงแก่นสำคัญก็ยอมไม่เป็นผลสำเร็จ

การพูดพร่ำ ตัวอย่าง

ปากเป็นชกยนต์

หมายถึง ว่ากล่าวสั่งสอนไม่รู้จักหยุด

การโต้เถียง ตัวอย่าง

ยืนกระต่ายขาเดียว

หมายถึง พุดยืนยืนอยู่คำเดียว โดยไม่เปลี่ยนความคิดเดิม

การรำลือ ตัวอย่าง

ปากกระโถน

หมายถึง แพร่ข่าวเก่ง พุดมาก

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

จุดได้ตำตอ

หมายถึง พุดหรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสิ่งใดบังเอิญไปโดนเข้าตัวหรือผู้ที่เป็นเจ้าของเรื่องนั้นเข้าโดยผู้พุดหรือผู้ทำไม่รู้ตัว

การพูดประจบ ตัวอย่าง

ยาหอม

หมายถึง พุดเชิงประจบประแจง

การพูดโดยไม่ระวัง ตัวอย่าง

ปากไม่มีหูรอด

หมายถึง ที่พุดพล่าม พุดพล่อย

3.2.3.10 ความเปรียบที่ใช้คำจำพวกลักษณะและแนวเส้น ได้แก่ ฝอย รี ขวางและรสหวน

การพูดพร่ำ ตัวอย่าง

ฝอย

หมายถึง คุยได้ทุกเรื่องเป็นเวลานาน

การโต้เถียง ตัวอย่าง

รี ๆ ขวาง ๆ

หมายถึง ทำหรือพุดอะไรขัด ๆ ขวาง ๆ ไม่เข้าท่า เกะกะขัดหูขัดตา

การพูดวิจารณ์ ตัวอย่าง

หวานเป็นลม ขมเป็นยา

หมายถึง คำชมมักไร้สาระ ทำให้ลืมหิวขาดสติ แต่คำติมักเป็นประโยชน์ ทำให้ได้คิด

3.3 รูปแบบการใช้ความเปรียบจำพวกอวัยวะในช่องปากและคอในสำนวนจีนที่สื่อความหมายเรื่องการพูด

ความเปรียบจำพวกอวัยวะในช่องปากและคอปรากฏได้ในทุกตำแหน่งของสำนวน บ้างปรากฏร่วมกันในตำแหน่งแรกและตำแหน่งที่สองของสำนวน หรือในตำแหน่งแรกและตำแหน่งที่สามของสำนวน หรือในตำแหน่งที่สองและตำแหน่งท้ายของสำนวน โดยผู้วิจัยแบ่งแยกรูปแบบการใช้ความเปรียบจำพวกอวัยวะในช่องปากและคอ ดังนี้

3.3.1 ใช้อวัยวะในช่องปากหรือคอเพียงส่วนเดียวในการเปรียบเทียบ มี 38 สำนวน ได้แก่

สำนวนที่ใช้ปากหรือริมฝีปากเป็นความเปรียบ มี 24 สำนวน

สำนวนที่ใช้ลิ้นเป็นความเปรียบ มี 9 สำนวน

สำนวนที่ใช้ฟันเป็นความเปรียบ มี 3 สำนวน

สำนวนที่ใช้คอเป็นความเปรียบ มี 2 สำนวน

ตัวอย่าง

□ 若懸河

kǒu ruò xuán hé

ปาก-ราวกับ-แขวน-แม่น้ำ

“ปากราวกับแม่น้ำไหลจากที่สูง”

หมายถึง ทักษะการพูดที่คล่องแคล่ว

三寸不爛之舌

sān cùn bù làn zhī shé

สาม-นิ้ว (หน่วยวัดความยาว)-ไม่-เปื่อย-ที่-ลิ้น

“ลิ้นสามนิ้วไม่เปื่อย”

หมายถึง มีชั้นเชิงหรือเล่ห์เหลี่ยมในการพูดชักจูงผู้อื่น

拾人牙慧

shí rén yá huì

เก็บ-คนอื่น-ฟัน-ความฉลาด

“ลอกเอาคำพูดคนอื่นมาพูด”

หมายถึง การพูดตามอย่างคนอื่น ไม่มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง

骨 鯁 在 喉
gǔ gěng zài hóu
กระดูก-ก้าง-อยู่-คอ
“ก้างติดคอ”

หมายถึง มีคำพูดอึดอันอยู่ในใจ ถ้าไม่พูดออกมาก็ไม่สบายใจ

3.3.2 ใช้อยู่ในช่องปากจำพวกเดียวกันเปรียบเทียบสองครั้ง มี 11 คำวน ได้แก่

คำวนที่มีคำว่า 唇 chún หรือ 吻 wěn “ริมฝีปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 嘴 zuǐ “ปาก”
หรือ 口 kǒu “ปาก” หรือ 喙 huì “จะงอยปาก” มี 6 คำวน
คำวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏซ้อนกัน มี 2 คำวน
คำวนที่มีคำว่า 牙 yá “ฟัน” ปรากฏร่วมกับคำว่า 齜 chǐ “ฟัน” มี 3 คำวน

ตัวอย่าง 唇 焦 口 燥
chún jiāo kǒu zào
ริมฝีปาก-ไหม้-ปาก-แห้ง
“ริมฝีปากไหม้ปากแห้ง”

หมายถึง การเสีแรงพูดโดยไม่เกิดประโยชน์

口 口 相 傳
kǒu kǒu xiāng chuán
ปาก-ปาก-ต่อกัน-ลือ
“ลือกันปากต่อปาก”

หมายถึง การพูดบอกต่อจากคนหนึ่งสู่อีกคน

伶 牙 俐 齒
líng yá lì chǐ
เฉียบคม-ฟัน-เฉียบคม-ฟัน
“คารมคมคาย”

หมายถึง พูดจาฉะฉาน

3.3.3 ใช้อยู่ในช่องปากหรือคอสองส่วนเปรียบเทียบด้วยกัน มี 46 คำวน ได้แก่

คำวนที่มีคำว่า 嘴 zuǐ “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 舌 shé “ลิ้น” มี 14 คำวน
คำวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 舌 shé “ลิ้น” มี 10 คำวน
คำวนที่มีคำว่า 唇 chún หรือ 吻 wěn “ริมฝีปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 舌 shé “ลิ้น”
มี 9 คำวน

คำวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 牙 yá หรือ 齜 chǐ “ฟัน” มี 5 คำวน

ส่วนวนที่มีคำว่า 嘴 zuǐ “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 牙 yá “ฟัน” มี 2 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 唇 chún “ริมฝีปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 牙 yá “ฟัน” มี 1 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 齒 chǐ “ฟัน” ปรากฏร่วมกับคำว่า 舌 shé “ลิ้น” มี 1 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 齒 chǐ “ฟัน” ปรากฏร่วมกับคำว่า 頰 jiá “แก้ม” มี 1 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 腮 sāi “แก้ม” มี 1 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 唇 chún “ริมฝีปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 喉 hóu “คอ” มี 1 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 喉 hóu “คอ” มี 1 ส่วนวน

ตัวอย่าง 張 口 結 舌
 zhāng kǒu jié shé
 อ้า-ปาก-ผูก-ลิ้น
 “อ้าปากค้างลิ้นขมวดเป็นปม”

หมายถึง การพูดไม่ออกเนื่องจากเหตุผลของคนผู้ไม่ได้หรือความกลัว

空 口 白 牙
 kōng kǒu bái yá
 ว่าง-ปาก-ขาว-ฟัน
 “ปากว่างฟันขาว”

หมายถึง ได้แต่พูด ไม่ปฏิบัติ

拙 口 鈍 腮
 zhuō kǒu dùn sāi
 เงอะงะ-ปาก-ทื่อ-แก้ม
 “ปากเงอะงะแก้มทื่อ”

หมายถึง การพูดที่ไม่ฉลาด ไม่มีวาทศิลป์

3.3.4 ใช้อวัยวะในช่องปากเปรียบเทียบกับอวัยวะอื่นในร่างกาย มี 17 ส่วนวน ได้แก่
 ส่วนวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 心 xīn “ใจ” มี 8 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 嘴 zuǐ “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 心 xīn “ใจ” มี 2 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 舌 shé “ลิ้น” ปรากฏร่วมกับคำว่า 心 xīn “ใจ” มี 1 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 腹 fù “ท้อง” มี 1 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 耳 ěr “หู” มี 2 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 舌 shé “ลิ้น” ปรากฏร่วมกับคำว่า 耳 ěr “หู” มี 1 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 指 zhǐ “นิ้ว” มี 1 ส่วนวน
 ส่วนวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 足 zú “เท้า” มี 1 ส่วนวน

ตัวอย่าง 心 口 如 一
 xīn kǒu rú yī
 ใจ-ปาก-ราวกับ-หนึ่ง
 “ใจปากเป็นหนึ่งเดียว”
 หมายถึง การพูดตรงกับสิ่งที่คิดอยู่ในใจ

 口 蜜 腹 劍
 kǒu mì fù jiàn
 ปาก-น้ำผึ้ง-ท้อง-ดาบ
 “ปากหวานท้องซ่อนดาบ”
 หมายถึง การพูดจาไพเราะหวานหูแต่ในใจคิดร้ายต่อคน ๆ นั้น

 舌 敝 耳 聾
 shé bì ěr lóng
 ลิ้น-ขาดรุ่งริ่ง-หู-หนวก
 “ลิ้นขาดรุ่งริ่งหูหนวก”
 หมายถึง การพูดพร่ำโดยไม่เกิดประโยชน์

3.3.5 ใช้อวัยวะในช่องปากเปรียบเทียบกับเสียง มี 4 ส่วนวน ได้แก่

ส่วนวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 聲 shēng , 音 yīn “เสียง”

ตัวอย่าง 口 口 聲 聲
 kǒu kǒu shēng shēng
 ปาก-ปาก-เสียง-เสียง
 “ทั้งปากทั้งเสียง”
 หมายถึง ยืนกรานคำพูดเดิม

3.3.6 ใช้อวัยวะในช่องปากเปรียบเทียบกับคำพูดหรือตัวหนังสือ มี 11 ส่วนวน ได้แก่

ส่วนวนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” หรือ 唇 chún “ริมฝีปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 言 yán , 辭 cí “คำพูด” หรือ 筆 bǐ “ตัวหนังสือ”

ตัวอย่าง 金 口 玉 言
 jīn kǒu yù yán
 ทอง-ปาก-หยก-คำพูด
 “ปากทองคำพูดหยก”
 หมายถึง เมื่อพูดแล้วไม่สามารถเปลี่ยนคำพูดนั้นได้

3.3.7 ใช้อยู่ในช่องปากเปรียบเทียบร่วมกับการปฏิบัติ มี 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่มีคำว่า 口 kǒu “ปาก” ปรากฏร่วมกับคำว่า 行 xíng “การปฏิบัติ”

ตัวอย่าง 有 口 無 行
 yǒu kǒu wú xíng
 มี-ปาก-ไม่มี-ปฏิบัติ

“พูดแต่ปากไม่ปฏิบัติ”

หมายถึง พูดอย่างเดียวแต่ไม่ปฏิบัติ